

Adormirea Maicii Domnului, pictor moldovean, începutul sec. XVI. Proveniență: Nadăș. Expusă în prezent în Muzeul Mitropolitan de la demisolul Catedralei Ortodoxe din Cluj-Napoca.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Preasfânta îi iubește pe cei ce păzesc poruncile lui Hristos

Este mișcător momentul cu nunta de la Cana Galileii, la care a fost invitat Domnul Hristos, Preasfânta Sa Maică și Sfinții Apostoli. La un moment dat, vinul s-a terminat. După ce a intervenit la Mântuitorul, Maica Domnului le-a zis slujitorilor: *Faceți orice vă va spune* (Ioan 2, 5). Și știm sfârșitul: toate lucrurile s-au rezolvat. *Ascultarea de poruncile lui Hristos ne scoate din toate situațiile dificile.*

Maica Domnului face mereu acest lucru. Iubirea ei îmbrățișează întreaga lume și, ca și Fiul ei, simte milă față de toți oamenii. Cei ce duc o viață duhovnicească simt acest lucru. De exemplu, Sfântul Siluan exclamă: *Ah, dacă am ști cum iubește Preasfânta pe toți cei ce păzesc poruncile lui Hristos și cum compătimește și suferă pentru cei ce nu se căiesc*¹. La un moment dat, în duh, Sfântul Siluan a întâlnit-o pe Fecioara, care i-a spus: *Nu-mi place să văd ceea ce faci*². Această muștrare blândă l-a marcat pentru totdeauna și a adus roade duhovnicești în viața lui. Aceste cuvinte liniștite și blânde l-au determinat să îplinească poruncile lui Hristos.

Dacă încercăm și noi cu sinceritate să ducem un dialog cu Maica Domnului vom vedea câte motive are să ne facă reproșuri blânde, dar categorice. Multe lucruri pe care le facem noi nu-i plac Maicii Domnului. Și dacă dorim să fim în grațiile ei, trebuie să împlinim poruncile lui Hristos. Însă mai trist este că nici nu prea știm poruncile Lui. De aceea, ne-am hotărât ca în Postul Maicii Domnului, seară de seară, după Paraclis, să medităm la poruncile lui Dumnezeu ca, apoi, să le și punem în practică. Sfântul Marcu Ascetul ne spune că *Domnul e ascuns în poruncile Sale. Și cei ce-L caută pe El îl găsesc pe măsura împlinirii lor*³.

Poruncile Domnului trebuie studiate până ce devin substanța sufletului nostru; numai atunci va deveni posibilă împlinirea constantă și dreaptă a poruncilor Evanghelice așa cum cere Domnul⁴. Și atunci cel ce împlinește poruncile cu ochii inimii, cu mintea, acela îl vede în el însuși pe Domnul, îl vede în gândurile și sentimentele sale pătrunse de Duhul Sfânt.

Pericolul ce-l paște pe cel ce neglijează împlinirea poruncilor este de a ajunge la o sterilitate spirituală, la îndepărtarea de Dumnezeu. Căci Domnul a zis: *fără de Mine nu puteți face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca o mlădiță și se usucă; și o adună și o aruncă în foc și arde... rămâneți în iubirea Mea. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în iubirea Mea* (Ioan 15, 5-6, 9-10). Și, adăugăm noi conform viziunii Sfântului Siluan, dacă păzim poruncile rămânem în iubirea Maicii Domnului.

Cuvintele Evangheliei, împlinirea poruncilor, ne vor judeca la Parusie: *Pe cel care se leapădă de Mine și nu primește cuvintele Mele, zice Domnul, are cine să-l judece: cuvântul pe care l-am spus, acela îl va judeca în ziua cea de apoi. Pentru că Eu n-am vorbit de la Mine, ci Tatăl care M-a trimis, Acesta Mi-a poruncit ce să spun și ce să vorbesc. Și știu că porunca Lui este viața veșnică* (Ioan 12, 48-50).

Normal ar fi să împlinim cu toată grija poruncile Evangheliei, pentru că nu știm când vine moartea. Putem fi chemați la judecată atunci când ne așteptăm cel mai puțin. Cei ce duc o viață conformă cu Evanghelia sunt oameni fericiți. *Cel ce și-a întemeiat viața pe cercetarea Evangheliei și pe împlinirea poruncilor Evangheliei, și-a întemeiat-o pe o stâncă nezdrunțată. Oricare ar fi condițiile în care l-au plasat împrejurările vieții, el nu-și împuținează lupta duhovnicească. El este neîncetat în lucrare, el luptă și înaintează mereu, chiar dacă lucrarea sa, lupta și progresul său, rămân necunoscute și neînțelese de către ceilalți*⁵.

În perioada interbelică teologul Toth Tihamér a scris o carte foarte gustată în epocă, despre *Cele zece porunci*. Autorul relatează o întâmplare emoționantă din timpul studenției sale la Viena. La un colț de stradă o cerșetoare, îndoită de spate și zbârcită la față și-a întins mâna și i-a zis în franțuzește: *Ayez pitié de moi! (Fie-vă milă de mine!)* Și a întrebat-o: *Parlez-vous français? (Vorbiți franceza?).* Și în cea mai ireproșabilă franceză i-a răspuns: *Da, vorbesc. Vorbesc și engleza (Do you speak English? Yes, I do!)*⁶ A rămas contrariat. Bătrâna i s-a destăinuit: a fost tânără, bogată, frumoasă, dar n-a păzit poruncile. Și iată finalul.

Același autor ne propune un exercițiu de imaginație: presupunem că, de astăzi înainte, toți oamenii s-au hotărât să îplinească cele zece porunci. Se face ziua... oamenii se scoală și

¹ Cuviosul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejzii și iadul smereniei*, Editura Deisis, Alba Iulia, 1994, p. 156.

² *Ibidem*.

³ *Filocalia 1*, Sibiu, 1947, p. 247.

⁴ Ignatie Braiclianinov, *Fărămiturile ospățului*, Alba Iulia, 1996, p. 11.

⁵ *Ibidem*, p.15.

⁶ Toth Tihamér, *Cele zece porunci*, Presa Bună, Iași, 2006, p. 4.

DIN SUMAR:

– 20 de ani de parteneriat ecumenic – VALENTIN VESA.....(p. 2)

– Maica Domnului, Mângâietoarea – PROTOS. SIMEON.....(p. 2)

– Puterea mijlocitoare a Maicii Domnului

– PR. STELIAN TOFANĂ.....(p. 3)

– Fecioara Maria - Împărăteasa Cerească

– VALENTIN VESA.....(p. 4)

– Studentele la Teologie – MIRCEA GELU BUTA.....(p. 4)

– Taierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul

– MARCEL MUNTEAN.....(p. 5)

– "Brâncoveanu Constantin..." – MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN (p.5)

nu-ți vine să crezi: nici un strigăt, nici o gălăgie, Toți se îmbracă liniștiți, se spală, se roagă, iau micul dejun, merg la serviciu... Elevii merg liniștiți la școală, bine dispuși, voioși și cuminiți. Nici gând să-și mintă dascălii, să copieze... Studenții sunt preocupați de studiu, sunt eleganți, fără vorbe vulgare, fără preocupări indecente. Pe stradă, mașinile circulă corect, șoferii nu sunt nervoși, își dau prioritate unii altora. Publicațiile n-au articole de scandal, nu fac publicitate mincinoasă, nu au imagini imorale. Afizele publicitare cheamă la spectacole și concerte care zidesc spiritual. După masă, toată familia se întoarce acasă. Iau masa împreună și se simt bine. La televiziune? Au dispărut emisiunile pline de răutate și de otravă, politicienii nu se mai batjocoresc unii pe alții și nu mai duc o luptă pentru putere lipsită de morală. Seara pe stradă, sunt mulți tineri, dar, plini de bunăcuviință, cultivă prietenii frumoase, care-i ajută să se desăvârșească, să se îmbogățească sufletește, iar apoi să poată întemeia familii sănătoase... Și am putea continua. N-ar fi frumos?

Din nefericire, nu se respectă poruncile Domnului. Ispitele sunt multe și variate. Iubirea de avere și de plăcere trupească sunt devastatoare. Se bea, se fumează, se folosesc droguri, tinerii devin dependenți de calculator, de jocurile de noroc și de multe altele...

Din cauza lipsei locurilor de muncă mulți tineri capabili pleacă la muncă în străinătate, familiile se destramă, se ajunge la divorț și copiii suferă. Pe deasupra, țara îmbătrânește. Iar această plagă a divorțurilor nu-i atinge doar pe cei ce au plecat, ci și pe cei de acasă.

În această situație tristă, dacă avem câtuși de puțină sensibilitate sufletească, o vedem pe Maica Domnului, ca și Sfântul Siluan, spunându-ne: *Nu-mi place ce faci tu!* Numai că noi nu avem tăria pe care a avut-o acesta, pentru a ne lăsa de păcate.

De aceea, o rugăm tot pe Maica Domnului, să ne întărească cu rugăciunile ei. Cu nostalgie îmi aduc aminte, că, în anii tinereții, când făceam pelerinajul în cinstea Născătoarei de Dumnezeu, o imploram cântând: *Să te rogi lui Dumnezeu, / Și Preasfânt Fiului tău, / Să ne spele de păcate, / De greșeli și răutate, / Raiul să ni-l dăruiească, / Și de iad să ne ferească!*

20 de ani de parteneriat ecumenic

Participarea IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, însoțit de o delegație a Arhiepiscopiei Clujului, la întâlnirea aniversară de la Stuttgart

Valentin Vesa

Arhiepiscopia Clujului derulează de mai bine de 20 de ani un parteneriat ecumenic cu Episcopia Evanghelică Lutherană din Württemberg, Germania.

În urma acestei colaborări s-au realizat numeroase schimburi ce au vizat mai multe domenii. Pe de o parte a fost dorința Bisericii Ortodoxe de a reînvia arta filantropiei creștine și modul de implicare organizat în misiunea socială, de care a fost privată în anii comunismului, iar de cealaltă parte dorința Bisericii Evanghelice din Württemberg de a redescoperi spiritualitatea, iconografia și gândirea părinților, pe care Ortodoxia le păstrează ca mod de viață.

Prin prisma acestui parteneriat s-au realizat lucrări de modernizare, restaurare și completare la edificiul Catedralei Mitropolitane din Cluj, lucrări la mănăstirile Salva, Florești și Piatra Fântânele, tipărirea primului catehism din România după Revoluția din Decembrie 1989, a unei cărți de rugăciuni ortodoxe, organizarea

căminului de bătrâni la Mociu, primul de acest fel din Arhiepiscopie, deschiderea Policlinicii Christiana din Cluj-Napoca, înființarea postului Radio Renașterea, tabăra de tineret de la Valea Vadului sau taberele de lucru de la Piatra Fântânele, precum și sprijinirea cu burse a unor tineri teologi din Eparhia Clujului.

Pentru a marca cei 20 de ani de parteneriat ecumenic practic între Arhiepiscopia Clujului și Biserica Evanghelică din Württemberg, partenerii germani, prin Episcopul Frank Otfried July, au organizat o întâlnire aniversară la Stuttgart, în zilele 29-31 iulie 2014. La această întâlnire a participat Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei alături de o delegație formată din 10 membri, implicați direct în acest parteneriat.

Programul manifestărilor a debutat marți, 29 iulie 2014, prin câteva vizite de lucru și de protocol, precum întâlnirea cu Ministrul Federal pentru probleme și afaceri europene, Peter Friedrich, o vizită la Societatea evanghelică din Stuttgart, care se ocupă cu diverse probleme sociale contemporane, în special legate procesului de imigrație, Asociația Internațională pentru tineret, precum și la Parohia Ortodoxă Română din Stuttgart, deservită de parohul Pr. Mihai Bratu.

Ziua de miercuri a fost dedicată în special parteneriatului, astfel că, într-o clădire a serviciului diaconic a Bisericii Evanghelice din Stuttgart, a avut loc o întâlnire de lucru pe mai multe secțiuni, în care s-a făcut un bilanț a ceea ce s-a realizat până acum, dar și propuneri pentru proiectele de viitor. Pe partea colaborării dintre Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj și Institutul Teologic Pedagogic din Stuttgart au raportat Pr. Prof. Ștefan Iloaie și Prof. Stefan Hermann, secondat de Prof. Norbert Collmar. Un sector extrem de important pentru această întâlnire a fost misiunea socială, fiind prezenți din partea Arhiepiscopiei Clujului, consilierul misionar-social Liciniu Câmpean și doamna Gabriela Trâmbițaș din partea Societății Femeilor Ortodoxe din Cluj, iar din partea Episcopiei luterane domnul Peter Ruf (Diakonia – Württemberg) și doamna Carmen Treffingerm, reprezentantă a instituției diaconeselor din Stuttgart. Pentru sectorul misiunii cu tineretul, din partea Eparhiei Clujului au fost prezenți inspectorii pe probleme de tineret de la nivelul județelor Cluj și Bistrița-Năsăud, Radu Copil și Pr. Tudor Mudure, iar din partea Episcopiei luterane, Pastorul Hans Joachim Janus (Fundatia Tineretului Evanghelic).

În partea a doua a zilei de miercuri a fost organizat un moment festiv dedicat acestui parteneriat, în care Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Excelența Sa, Episcopul evanghelic Frank Otfried July, prin cuvântările lor au realizat un bilanț, dar și o prognoză a viitorului acestor relații, care se doresc a fi prolifică pentru ambele părți. Înaltpreasfinția Sa, în semn de prețuire pentru această bună colaborare, a acordat Episcopului luteran Frank Otfried July distincția cea mai înaltă a Mitropoliei, Crucea Transilvană. În final a fost prezentată o prelegere rezumativă punctând rezultatele concrete ale acestui parteneriat în decursul celor 20 de ani, intervenție datorată consilierului cultural al Arhiepiscopiei Clujului, Pr. Bogdan Ivanov.

În mesajul festiv, Înaltpreasfinția Sa a subliniat caracterul practic al parteneriatului ortodox-lutheran, insistând pe necesitatea înaintării în paralel cu lucrarea socială și a dialogului teologic: „Comunitatea din Württemberg ne-a ajutat să deschidem postul de Radio Renașterea, a sprijinit activitățile organizațiilor de tineret, Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie, lucrările edilitare de la Mănăstirea Piatra Fântânele, Organizația Femeilor Ortodoxe din Cluj-Napoca și alte proiecte filantropice susținute de asociațiile „Christiana” și „Filantropia Ortodoxă. Credem că, la rândul nostru, le-am oferit fraților germani posibilitatea de a lua act de spiritualitatea ortodoxă, de a participa la viața noastră liturgică și duhovnicească. Este foarte importantă implicarea socială, dar primează viața spirituală, care dă consistență slujirii caritative. Parteneriatul nostru s-a axat mai mult pe ecumenismul practic, dar nu putem uita, totuși, dorința Mântuitorului din Rugăciunea Arhierescă: ca toți să fie una (Ioan 17,21)”.

Întâlnirea s-a dovedit a fi una reușită, pe de o parte privind la cei 20 de ani de bună colaborare ecumenică, pe de altă parte, aștinând privirea înspre viitor, la alte proiecte de maximă importanță, pe care Arhiepiscopia Clujului dorește să le dezvolte.

Maica Domnului, Mângâietoarea

Protos. Simeon Pinte

una august este considerată luna Maicii Domnului, deoarece pe 15 august Biserica Ortodoxă serbează cel mai mare Praznic al ei – Adormirea Sa. Praznicul este precedat de un post de două săptămâni, perioadă în care credincioșii se roagă și se pregătesc pentru întâlnirea cu Maica lor cerească. Dar, ceea ce marchează în deosebi această pregătire este Paraclisul Maicii Domnului cântat în fiecare seară în biserici. Mulți creștini vin seară de seară să se roage Maicii Domnului cu Paraclisul ei, însă puțini știu că această tradiție este una foarte veche, care-și are originea în Constantinopol și stă în legătură și cu alte rânduieli săvârșite în această perioadă, toate invocând mila lui Dumnezeu și mijlocirea Maicii Sale.

„Paraclitos” înseamnă Mângâietor, iar Paraclisul Maicii Domnului este Canonul de Mângâiere al Maicii Domnului, care „se cântă la întristarea sufletului, la orice întâmplare grea și la vreme de nevoie, fiind foarte folosit pentru tot creștinul”¹. Cărțile de cult conțin două Paraclise, primul alcătuit de Teostirict Monahul (sec. IX), iar cel de-al doilea, numit și Paraclisul cel Mare, alcătuit de împăratul Teodor Lascaris (sec. XIII). Potrivit rânduielilor bisericești, ele se cântă alternativ seara după Vecernie, în afara câtorva zile când se face Priveghere (sâmbătă seara, în ajun de Schimbarea la Față și în ajunul Adormirii Maicii Domnului), iar duminică seara se cântă întotdeauna Paraclisul cel Mare. În practică, însă, aceste rânduieli nu se respectă, Primul Paraclis fiind mai răspândit și cântat aproape în toate bisericile.

Știm din istorie că marea cetate a Constantinopolului a fost închinată de către împărații bizantini ocrotirii Maicii Domnului. Împărăteasa cerurilor proteja cetatea sub cinstitul ei acoperământ. Iar atunci când primejdiile de orice fel se abăteau asupra ei, creștinii cetății împărătești aduceau laude și rugăciuni de pocăință Maicii Domnului, care intervenea ca o bună mijlocitoare, adeseori în chip minunat. Rugăciunile erau înmulțite mai ales în timp de război, dar și în toiul verii când seceta și epidemiile amenințau viețile oamenilor. De aceea, la 1 august erau scoase lemnele cinstitei Cruci și Icoana Maicii Domnului „Povățuitoarea” și se făcea Litie cu sfințirea apelor, înconjurându-se cetatea, pentru a fi ferită de calamități. Apoi se făcea Priveghere cu Paraclisul Maicii Domnului la care slujea însuși patriarhul și la care asista întreaga casă imperială, în fiecare seară, până la 15 august. Maica Domnului era invocată ca „păzitoarea creștinilor nebiruită”, „rugătoare neîncetată către Făcătorul”, „izvor de milă și lumii scăpare”, „izbăvitoare din nevoi”, „mântuirea credincioșilor”, care mântuiește „cetatea și poporul”, „pacea celor din războaie, liniștea celor înviforați, singura folositoare a credincioșilor”.

Paraclisul Maicii Domnului este o rugăciune îndrăgită de creștini, care îl citește și în particular, încadrându-l chiar în rânduiala de rugăciune personală. Când întristarea sufletului, din cauza multor griji, păcate, ispite, boli și nevoi ne cuprinde, ne adresăm Mângâietoarei celei bune: „De multe ispite fiind cuprins, către tine alerg căutând mântuire..., de rele și de nevoi mântuiește-mă” sau „De la izvorul lacrimilor mele să nu-ți întorci fața ceea ce ai născut pe Hristos, care a șters toată lacrima de pe fața tuturor”. Cunoscând trecerea pe care o are ea la Fiul ei și Dumnezeu nostru, noi îi cerem: „Ajutorului omenesc nu ne încredința pe noi, Preasfântă Stăpână, ci primește rugăciunea robilor tăi, că scârbele ne cuprind și nu putem răbda săgețările diavolilor; acoperământ nu ne-am agonisit nicăieri unde să scăpăm noi, păcătoșii, pururea fiind mântuiți; mângâiere nu avem afară de tine, Stăpâna lumii...”. Iar rezultatul nu va întârzia, deoarece noi știm că „pentru toți care scapă cu credință întru acoperământul ei cel puternic”, ea se roagă lui Dumnezeu.

Cântarea, citirea sau ascultarea Paraclisului Maicii Domnului cu credință și stăruință, va aduce mângâiere oricărui suflet necăjit care-și pune nădejdea în ajutorul ei.

¹ Ceaslov, Edit. IBMBOR, București, 1973, pp. 570; 585.

Puterea mijlocitoare a Maicii Domnului. O perspectivă cultic-biblică

Pr. Stelian Tofană

Troparul sărbătorii "Adormirea Maicii Domnului" exprimă o multitudine de adevăruri de credință referitoare la prea-cinstirea sau la venerarea Maicii Sfinte. Iată ce ne spune această cântare: "Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare. Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții și cu rugăciunile Tale izbăvești din moarte sufletele noastre".

În ilustrarea titlului acestui articol aș dori să mă opresc doar la o propoziție, din acest tropar: "întru adormire lumea nu o ai părăsit", pe care, apoi, să o coroborez cu episodul Nunții din Cana (In 2, 1-12). Auzind sau citind aceste cuvinte, întrebarea care se pune este următoarea: Cum nu a părăsit lumea Maica Domnului prin "adormirea" sa, numind în acest mod trecerea ei de aici, dincolo?

Știm cu toții că prin moarte ne despărțim de cei dragi, ei rămânând mai departe doar în conștiința și amintirea noastră. Este adevărat că despărțirea de ei este doar temporală, dar faptul că nu mai sunt fizic cu noi ne transpun în două lumi separate, adesea cu prea puțină influență tangibilă între ele. Nu același lucru însă se poate spune și despre Maica Domnului.

Maica Domnului nu a părăsit lumea, prin adormirea sa, ci păstrează mai departe legătura cu ea, în calitatea ei de Mamă mijlocitoare. Desigur, ne putem întreba, și unii o fac chiar poate prea mult, dacă nu cumva spunem prea mult despre Maria, Maica Domnului, numindu-o, în cântări și în rugăciuni, atât "Mama noastră" cât și "Mijlocitoare"? Spre exemplu, într-o cântare spunem așa: "O Măicuță Sfântă, te rugăm fierbinte, să ne-ascuți de-a pururi, marea rugămintă". O numim, așadar, chiar "Măicuță", un diminutiv al cuvântului "mamă". Într-o altă cântare ne adresăm ei și mai duios: "Am venit Măicuță, să ne mai vedem, să-ți spunem necazul, pe care-l mai avem". Așadar, ne vedem în fața ei ca-n fața mamei noastre naturale, spunându-ne necazurile, și ușurându-ne sufletul de lacrimile lui. Cum mama ne ascultă, nu ne-ascultă nimeni, și cum mama ne înțelege nu o face, la fel, nimeni! Suntem convinși că ne vede neajunsurile, că ne simte durerile, că ne înțelege și răătăcirile, iertându-ni-le. Așadar, cu astfel de trăiri și simțăminte ne adresăm și Maicii Sfinte, când o numim și "Mama" noastră, cerându-i, ca-n această calitate, să și mijlocească pentru noi pe lângă Fiul ei.

Dar, Maica Domnului nu este o mijlocitoare obișnuită. Știm cu toții că în relațiile noastre umane, de multe ori mijlocirea pentru cineva, poate avea și efectul invers: să nu obții nimic, sau chiar să te compromiți atât pe tine cât și pe cel pentru care mijlocești. Despre o astfel de mijlocire nu poate fi vorba în legătură cu Maica Domnului.

Dar, desigur ne întrebăm: Este justificată scripturistic o astfel de abordare a Maicii Domnului, numindu-o atât "Mamă a noastră" cât și "Mijlocitoare"? Ce ne spune textul sfânt în acest sens? Cât de mult ne permite el astfel de numiri?

În Epistola către Efeseni, Sf. Apostolul Pavel scrie: „Noi suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui” (5, 30). Așadar, noi, creștinii, suntem o parte sau un segment din Trupul lui Hristos. Tot în Epistola către Efeseni, același Apostol consemnează: "Dar, mai presus de toate, L-a dat pe El cap Bisericii, care este Trupul Lui, împlinirea celui care împlinește toate întru toți" (1, 22-23). Așadar, Biserica lui Hristos este Trupul Lui, iar noi suntem mădulare ale acestui Trup. Facem parte, în această calitate, ontologic din Trupul lui Hristos. Concluzia logică, desprinsă din aceste texte, este aceasta: Dacă Fecioara Maria este mama lui Iisus, iar Biserica este Trupul lui Iisus, Maica Domnului este și Maica Bisericii și, implicit, și Mama fiecăruia dintre creștini, care toți împreună formează Trupul lui Hristos, Biserica. Așadar, textul sfânt ne permite să o numim pe Maica Domnului și Maica noastră. Apelativul de "Mamă a creștinilor", dat Fecioarei Maria are, prin urmare, fundamentare biblică.

Avându-o "Mamă", o avem implicit și Mijlocitoare pentru noi, pe lângă Fiul ei. Statutul ei de "Mijlocitoare" pentru cei aflați în impas, în necazuri și în neajunsuri, reiese cel mai clar din Evanghelia a IV-a, unde în capitolul 2,1-12, autorul ei, Sfântul Ioan Evanghelistul, relatează episodul Nunții din Cana,

un sat din provincia de nord a Țării Sfinte, Galileea.

Cât privește evenimentul "Cana", el pare, la prima vedere, a fi relatat într-un text foarte simplu de înțeles, dar în realitate conține o profundă perspectivă teologică. Textul se situează la loc de frunte în Noul Testament, mai ales prin dubla semnificație pe care o conține: caracterul de taină, implicând prefigurarea nouetamentară a Sf. Euharistii și determinarea rolului de mijlocitoare al Maicii Domnului.

Relatarea desfășurării evenimentului din Cana începe cu precizarea evanghelistului că "și mama lui Iisus era acolo" (2, 16), precum și Iisus cu ucenicii Săi. Se pare că la nunta din Cana nu va fi luat parte grupul complet al ucenicilor, deoarece Ioan vorbește despre cei "Doisprezece" abia în cap. 6, 67, cu ocazia relatării unei alte minuni, este adevărat, din același prim an de activitate publică al lui Iisus. Informația din 2, 12, în care autorul amintește faptul că "ucenicii Săi au crezut în El", nu trebuie înțeleasă în sensul că prin

Maica Domnului cu pruncul. Autor: preotul Luca din Iclod, 1673. Proveniență: Ilișua, Bistrița Năsăud. Muzeul Mitropolitan din Cluj-Napoca.

cuvântul "ucenici" evanghelistul ar face referire la grupul complet al Apostolilor.

Și acolo, la Cana, în toiul nunții, se întâmplă ceva: se termină băutura, adică vinul. Să ne imaginăm prin ce situație jenantă au trecut părinții acelor miri, când au observat că la masa nunții nu mai există băutura. Printre cei care observă primii acest neajuns este și Maria, Mama lui Iisus. Sf. Ioan evanghelistul este explicit, în acest sens. Iată ce spune el: "Și sfârșindu-se vinul a zis mama lui Iisus către El: nu mai au vin" (2, 3).

Ceea ce iese în evidență, în primul rând, din aceste cuvinte, este simțământul de milă, de compasiune al Maicii Domnului, față de suferința, nevoia, impasul uman, de orice fel. Pentru ea, suferința altora devenise suferința ei. Relatarea ioaneică dezvăluie, în acest context, ceea ce reprezenta și însemna Iisus pentru mama Sa, dar mai ales felul în care ea se raporta la Fiul ei, din calitatea pe care o avea. Iisus nu săvârșise încă nici o minune, dar mama Sa știa, în desăvârșita ei credință, cine era cu adevărat Fiul ei. Și mai știa că Lui toate îi sunt cu putință și că, nici nu trebuie să fie rugat să facă binele, care se cuvenea făcut și pe care numai El, ca Dumnezeu, poate să-l facă. Acesta este motivul pentru care ea nu-L roagă nimic pe Fiul ei, ci doar îi prezintă, simplu, nevoia omenească, informându-L doar că, "Nu mai au vin". Acesta este momentul în care este pus în evidență, de către evanghelist, rolul de mijlocitoare al Maicii Sfinte, pe lângă Fiul ei, pentru suferința și nevoia umană.

Citind cu atenție acest episod vom observa că nimeni n-a venit s-o roage pe Maria, să mijlocească pe lângă Fiul ei, ca El să facă o minune, salvând situația și impactul negativ asupra familiei mirilor. Ne-am putea întreba: De ce? Răspunsul este simplu: Pentru că, pentru toți cei de față, Maria nu era altcineva decât o rudenie, o

cunoștință, un simplu participant la nuntă. Iar Fiul ei nu era nimeni altul decât Iisus, copilul Mariei și al dulgherului Iosif, din Nazaret. Nimeni, de acolo, nu știa cine este Iisus cu adevărat, în afară de Maria, mama Sa. Doar ei i-a spus îngerul, la Bunavestire: „Sfântul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Lc 1, 35). Așadar, doar ea singură știa că Fiul ei este Dumnezeu adevărat și că are această putere să facă totul.

Dar ceea ce este important, în acest context, este faptul, pe care Evanghelistul Ioan l-a consemnat, ca martor ocular, și anume că, Maria, Mama Sa, nu L-a rugat pe Fiul ei să facă vreo minune. De fapt, ea nici nu mijlocește și nici nu-L roagă pe Fiul ei pentru ceva anume. Dar face mai mult decât atât. Prin faptul că doar îi spune lui Iisus că nu mai este vin la nuntă, că s-a terminat, ea exprimă deplina ei credință în Fiul ei, ca Dumnezeu, Care îl miluiește pe om și dincolo de rugăminți. În acest mod, ea nu face decât să preia impasul, neajunsul, greutatea, situația fără ieșire a omului și să le prezinte Fiului ei. Deplina ei încredere că Iisus, ca Dumnezeu, nu poate rămâne insensibil la necazul omului, este mai mult decât o mijlocire.

Astfel Mântuitorul, la intervenția mamei Sale, face prima minune, prefăcând apa în vin. Și când mai marele nunții gustă acest vin, îi spune nedumerit mirelui: "Tot omul pune mai întâi vinul cel bun și când au băut bine pune pe cel mai slab. Tu ai ținut vinul cel bun până acum" (In 2, 10). Cu siguranță, și primul vin va fi fost bun, poate de aceea s-a și terminat atât de repede, dar vinul pe care l-a dat Iisus a fost mult mai bun, mai consistent, mai valoros decât vinul cel dintâi, de la oameni.

Ce trebuie să înțelegem de aici? Prin "reproșul" adresat mirelui de către mai marele mesei, de a fi ținut vinul cel bun până la sfârșit, Sf. Ioan Evanghelistul nu intenționează să accentueze nimic altceva decât superioritatea și consistența harului venit de la Dumnezeu, în comparație cu cel venit de la oameni. El simbolizează, în același timp, misterul Persoanei lui Hristos și al operei Sale revelatoare, precum și, însoțite de bucuria abundenței milostivirii divine peste creație; într-un cuvânt, marchează relația de dragoste dintre Dumnezeu și omul Noului Legământ.

Așadar, intervenția Maicii sfinte determină lucrarea mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu în sensul că grăbește, prin mijlocirea și credința sa, "ceasul" preamării Acestuia. În acest sens, nu ar fi greșit să spunem, chiar dacă este destul de curajos, că în fața credinței Maicii Sale în Persoana Sa dumnezeiască, Iisus Hristos modifică chiar planul de derulare al mântuirii lumii, grăbind ceasul preamării Sale. Iată cât de mult poate Maica Domnului! Acest fapt poate constitui mângâierea, prin excelență, care poate veni peste întreaga umanitate prin actul de mijlocire al Maicii Sfinte. De aceea, suntem încredințați că darul lui Dumnezeu, pe care-l vom primi prin rugăciunile și mijlocirile Maicii Sfinte, dar și numai prin simpla prezentare a încercărilor

și a greutăților noastre înaintea Fiului ei, va fi mult mai bun și mai valoros decât orice alt dar pe care l-am putea primi de la oameni. Dar pentru a primi cele cerute de la Dumnezeu trebuie să facem și noi ceva. Și nu foarte mult, ci chiar puțin. Infinit mai puțin decât credem. Atunci când Iisus face prima minune în Cana, Maica Sfântă spune așa: "Să faceți ceea ce El vă va spune!" (In 2, 5). Știți ce înseamnă aceste cuvinte? *Evanghelia Maicii Sfinte*. Are și ea o evangheliă în Noul Testament, formată doar din câteva cuvinte și pe care trebuie să o împlinim, dacă dorim să ne fie împlinite cele pe care le cerem de la Fiul ei. Și că este o simetrie între *Evanghelia Maicii Sfinte și Evanghelia lui Iisus Hristos*, putem să observăm dintr-un alt episod.

Într-una din zile, într-o împrejurare, Iisus vorbește mulțimilor. A vorbit așa cum nimeni altul n-a vorbit pe pământ. Dintr-o dată, o femeie din mulțimea care-L asculta, își ridică vocea, peste vocea lui Iisus, și zice cu glas mare: "Fericit este pântecele care te-a purtat și sânii la care ai supt" (Lc 11, 27). Atât a putut să spună. N-a știut ce să spună altceva, decât că o astfel de mamă este fericită cu un astfel de copil. Așa a înțeles ea să-și exprime admirația și prețuirea față de Iisus. Și iată ce răspunde Iisus: "Așa este, fericitiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc" (Lc. 11, 28). Iisus confirmă astfel aserțiunea femeii și o generalizează, extinzând-o asupra tuturor celor ce, asemenea și după modelul mamei Sale („Fie mie după cuvântul tău” - Lc 1,38), ascultă și îndeplinesc cuvântul lui Dumnezeu: un cuvânt deloc ușor de crezut, de acceptat, dar mai ales de urmat.

Așadar, Iisus ferește în clipa aceea nu numai pe Mama Lui, ci și pe noi cei de astăzi, și pe cei ce vor veni după noi, până la sfârșitul lumii, dacă ascultăm și împlinim cuvântul Lui.

Fecioara Maria – Împărăteasa Cerească

Valentin Vesa

Ln cartea Apocalipsei, în capitolul 12, Sfântul Ioan Evanghelistul vorbește despre „o femeie înveșmântată cu soarele și luna sub picioarele ei și pe cap cunună din douăsprezece stele” (12,1). Tradiția patristică a Bisericii identifică această „femeie” (Ioan 2, 4; 19,26) cu Maica Domnului. Această interpretare profetică este întărită și de un alt verset biblic, din același capitol, unde se vorbește despre lupta dintre balaurul răutății și seminția „femeii” născătoare a Pruncului Ceresc, care urmează poruncilor lui Hristos: „Și balaurul s-a aprins de mânie asupra femeii și a pomit să facă război cu ceilalți din seminția ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Iisus” (12,17).

Maica Domnului este Împărăteasa Cerului, iar seminția ei, Noul Israel, Poporul cel nou al lui Dumnezeu, Biserica cea vie a lui Hristos. Din acest motiv este și numită „mama creștinilor”, apelativ evidențiat la poalele crucii de pe Golgota, prin așezarea apostolului Ioan și a tuturor celorlalți următori fideli ai Fiului său sub protecția sa. Că este împărăteasa care șade de-a dreapta Împăratului Ceresc ne încredințează și unele profeții ale Vechiului Testament. De pildă, în Psalmul 44, 11 citim următoarele: „Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată”. Iar din Cântarea Mariei, aflăm de unde vine această onoare – de la Rodul nașterii sale: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este Rodul pântecelui tău” (Luca 2, 42). Faptul că devine „năstrapă de aur” și „biserica sfințită”, prin sălășluirea în pântecul său a Fiului lui Dumnezeu, dovedește că i-a „făcut mărire Cel Puternic și Sfânt” și că „o vor ferici toate neamurile” (Luca 1, 48-49).

În împărăția cerească este tronul lui Dumnezeu.

Ioan Evanghelistul mai vorbește și de tronurile celor 24 de bătrâni (Apocalipsă 4,4). Dar, pe lângă aceste tronuri, mai există unul de-a dreapta lui Dumnezeu, pentru „Împărăteasa Mamă”. În tradiția iudaică exista o funcție extrem de importantă, a „împărătesei mame” (ghebirah), care își avea tronul de-a dreapta suveranului, fiul său (III Regi 15,13; IV Regi 10,13; Ieremia 13,18). Rolul său consta în mijlocirea pentru popor în fața suveranului. Nu pentru că împăratul ar fi fost inabordabil, ci pentru că apropierea și îndrăzneala pe care aceasta o avea către acesta era mare. În Cartea a III-a Regilor se vorbește de un tron al mamei Împăratului, de-a dreapta lui: „Deci,

a intrat Batșeba la regele Solomon, ca să-i vorbească pentru Adonia. Regele s-a sculat înaintea ei, i s-a închinat și s-a așezat pe tronul lui. Și s-a pus și pentru mama regelui un tron; și ea a stat de-a dreapta lui. Și a zis: *Am să-ți fac o mică rugămintă, să nu mi-o treci cu vederea!* A zis regele: *Cere, mama mea!*” (III Regi 2, 19-20). Cu această tradiție erau familiari și ucenicii Domnului și toți cei dimprejurul său. De aceea îi și atribuie Maicii Domnului acest rol (Ioan 2, 3), considerând-o Maica Împăratului dumnezeiesc, Împărăteasă cerească, și, în consecință, mijlocitoarea tuturor.

Fecioara Maria, „Maica Cerului și nădejdea poporului”, este

Biserica Sfântul Cuvios Antonie cel Mare, 1954-1990, mănăstirea Cârcea, jud. Dolj, pictură murală din nou-frescă inclusiv catapeteasma care este din zid, 1997-2011.

Autor Grigore Popescu-Muscel cu soția sa Maria Popescu-Dragomir. Foto Dan Samoilă.

mijlocitoare între Hristos și oameni. Dar este și avocatul umanității întregi, pe pământ și în cer. Acest lucru este sugerat de Sfântul Grigorie Palama atunci când zice: „Stând între Dumnezeu și neamul omenesc, pe Dumnezeu L-a făcut fiu al omului, iar pe oameni i-a făcut fii ai lui Dumnezeu. Căci numai ea s-a arătat deasupra oricărei firi Mamă a lui Dumnezeu din fire și, prin nespusa naștere a devenit Împărăteasă a întregii făpturi din lume și de dincolo de lume, căci prin Cel făcut din Ea s-au făcut toate...”¹

¹ „Omilia 53”, în *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea*

În alt loc, același Părinte al Bisericii, intuind solidaritatea Maicii Domnului cu neamul omenesc comun cu ea, subliniază rolul său de avocat și mijlocitor pentru vindecarea și mântuirea tuturor: „Făcându-i-se milă de neamul omenesc comun cu ea și sărguindu-se să găsească un leac care să contracareze o atât de mare suferință, a hotărât să se întoarcă cu toată mintea spre Dumnezeu și, luând asupra ei solia pentru noi, *să-L silească pe Cel cu neputință de silit și să-L tragă spre noi mai repede*, ca Acesta să depărteze din mijloc blestemul, să oprească focul care arde sufletele și să-i facă mai slabi pe potrivnici, și să dea în schimb binecuvântarea, să facă să strălucească lumina nepătrunsă și să lege cu Sine Însuși făptura, vindecându-i neputința”².

Același lucru este sugerat și de imnografia Bisericii la praznicul Adormirii sale. Poporul lui Dumnezeu, văzând slava care înconjoară trupul Fecioarei, strigă cu uimire: „Cu ce buze vom ferici pe Născătoarea de Dumnezeu? Pe cea mai sfântă decât Heruvimii și decât toți îngerii; pe scaunul Împăratului cel neclintit; pe casa în care a locuit Cel Preînalt; pe mântuirea lumii și dumnezeiasca sfințenie”³. Sau, în Slava de la Vecernia Mare, Fecioara Maria este aclamată de către puterile cerești și Stăpânul lor drept fiică a lui Dumnezeu, Maică a Luminii și Împărăteasă a tuturor: „Iată, Împărăteasa tuturor, dumnezeiasca Fiică, a venit. Ridicați porțile și în chip frumos primiți pe aceasta, pe Maica Luminii celei pururea fiitoare. *Căci printr-înșă s-a făcut mântuire la tot neamul omenesc*”. Și, în consecință, toți îi cer mijlocirea către Împăratul Ceresc: „ca cea care pururea cu purtătorul de viață Împărat și Cel născut al tău viețuind, roagă-te neîncetat să păzească și să mântuiască de toată asuprirea cea potrivnică pe poporul tău cel nou. Că pe tine folositoare te-am câștigat”⁴.

În concluzie, Fecioara Maria este „Maica Cerului și nădejdea poporului”. Căci, păcătoși fiind, de multe ori, neîndrăznind să ne adresăm direct Împăratului Hristos, ne adresăm Maicii sale, „Împărăteasa cerească”, nădăjduind în solirile sale și cunoscând trecerea pe care o are în fața Stăpânului. Căci ea este „grabnic ajutătoare”, „rugătoare caldă și zid nesurpat”. Și de aceea „nimeni din cei ce aleargă la ea nu iese rușinat”, așa cum cântăm în slujba Paraclisului. Cu această credință o rugăm pe Împărăteasa Maică, ca în fața Împăratului Ceresc, „să înalțe fruntea creștinilor și să izbăvească sufletele tuturor”⁵.

² *isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei, Sibiu, Deisis, 2008, p. 329.*

³ Omilia 53, p. 355.

⁴ Mineiul pe August, București, EIBMBOR, 2003, p. 175.

⁵ Mineiul pe August, p. 177.

⁶ Mineiul pe August, p. 181.

Studente la Teologie

Mircea Gelu Buta

Ln presa anilor 1931-1932, s-a purtat o discuție polemică cu privire la tinerele care doresc să urmeze Teologia. Pentru început, Profesorul Teodor M. Popescu¹, de la Facultatea de Teologie din București, publica în revista studenților teologi „Raze de lumină” un articol despre studentele la Teologie, pe care le cataloga „pline de optimism și cât se poate de simpatice”. Acesta constată că multe tinere și-au luat ca obiect secundar sau chiar unic de studiu Teologia, fără a avea nicio perspectivă sigură de a-și putea valorifica diploma obținută.

Distinsul profesor o numește „inflația intelectuală” și o consideră un „semn al vremii”, încercând să convingă cititorul că nu socoteli de ordin material le-au atras pe studente la aceste studii foarte grele și neobișnuite.

¹ Teodor M. Popescu (1893-1973), teolog, profesor universitar, traducător, scriitor și ziarist. În calitate de profesor suplinitor, a predat Istoria Bisericească la Facultatea de Teologie din Chișinău, afiliată Universității din Iași (1926-1927). Ulterior, a activat la București ca profesor de Bizantinologie, Patrologie (1927-1959), Istoria Bisericii Române (1947-1948) și Istoria bisericăscă universală. Este coautor al manualului de Istorie bisericăscă universală în două volume, apărut în anul 1956. A tradus Noul Testament alături de arhiepiscopul Irineu Mihăilescu, publicat în edițiile din anii 1937 și 1942.

Discuția a fost reluată în revista „Familia de mâine”, unde, sub semnătura Sandei I. Mateiu, apare următorul comentariu: „Am luptat și am afirmat prin faptă, adică punându-mă pe lucru, convingerea mea neclintită că femeia are dreptul, consfințit de martirele creștinismului, care sunt zugrăvite pe zidurile bisericilor noastre alături de ceilalți sfinți, și că e bogat înzestrată de Dumnezeu, prin firea și sensibilitatea ei sublimă, ca să slujească Evangheliei. Nu am nevoie să mă duc la alte biserici și să spun că trei sferturi din cei ce se ostenește pe ogorul creștin sunt femei, misionare la protestanți, călugărițe la catolici.

Privesc pe mamele din trecutul nostru, care au lăsat o dâră luminoasă prin jertfa lor neștiută decât de copiii lor, ce au dus ca singur patrimoniu de credință, mai târziu, în viață, scânteia ce le-a dat-o ele, în pruncie... Femeia română, bine pregătită, va fi un element admirabil în renașterea religioasă, care dădotește la noi, pretutindeni, de câțiva ani și care va izbucni odată, poate mai înainte ca noi, cei de azi, să închidem ochii. Mă întreb însă dacă această pregătire se poate căpăta la Facultatea de Teologie. Evident că nu! Facultatea de Teologie este o instituție eminentă științifică. Lucrul poate părea curios celor care cred că viitorii preoți învață numai ritualul și cântările bisericesti. Nu știu mulți că studiile teologice, cu ebraică, greacă, teologia morală, exegeză ș.a., sunt cele mai abstracte, minuțioase și complicate studii. Dacă un preot este bine să fie un savant, se poate discuta. Părerea mea umilă este că nu la noi.

Creștinii noștri sunt așa de puțin înaintați în cultură biblică, așa de puțin evoluți din punct de vedere spiritual, încât o predică savantă trece, mai mult sau mai puțin, peste capul lor. De

aceea, preotul, deși pornește la drum cu un frumos bagaj intelectual, în fond, în practica zilei, aproape trebuie să facă abstracție de ceea ce a învățat, pentru a vorbi mai mult de ceea ce simte. Și, dacă nenorocirea vrea ca el să nu simtă nimic sau nu mult, biserica lui va fi rece și va rămâne goală. De aceea, eu cred că o lacună și a Facultăților de Teologie este că se dezvoltă prea mult mintea, neglijându-se inima viitorilor păstori sufletești. Sau poate acesta să fie un gând greșit al meu, de femeie...

În orice caz, fetele care vor să se pregătească pentru o muncă închinată lui Hristos, puțin vor avea de câștigat din studii prea înaintate teologice. În schimb, ar trebui pregătite în mod practic, deoarece ele niciodată nu vor fi chemate să ajute la slujbe de ritual, decât în rare cazuri, dacă se vor călugări, dar vor putea fi mâna care să îngrijească bolnavii, ca misionare-infirmiere; glasul care să întărească și să învieze, ca misionare-propovăduitoare; educatoarele de mâine, ca misionare, pedagogice și profesoare. Și sublima, eterna, dumnezeiască făuritoare de suflete, ca misionara-mamă... Nouă nu ne trebuie o carieră nouă pentru femei, ci femei cu o chemare nouă. Și poate că institutul ce le va forma va lua ființă mai curând decât credem...”². Un vis împlinit după anul 1989, odată cu reînființarea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, când pe lângă Secția de Teologie pastorală, în programă au apărut specialități grație cărora tinerele pot să se afirme în domenii precum Teologie didactică, Teologie-Asistență socială și Artă sacră (creație, restaurare).

² Sanda I. Mateiu, „Studentele în teologie”, în *Rev. Renașterea*, anul XV, nr. 9, Cluj, 28 februarie 1937, pp. 1-2, material preluat din Revista „Familia de mâine”, nr. 2/1931.

Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul. Praznic și iconografie

Marcel Muntean

Biserica Ortodoxă aduce cinstire Sfântului Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului, prăznuindu-l de șase ori în decursul anului: Zămislirea (23 septembrie), Nașterea (24 iunie), Soborul (7 ianuarie), Tăierea capului (29 august), Prima și a Doua aflare a capului său (24 februarie), precum și a Treia aflare a sfântului său cap (25 mai).

La sfârșitul verii se serbează momentul tragic al tăierii capului său, eveniment descris în Sfânta Scriptură de către Evangheliștii Matei (14, 3-12), Marcu (6, 17-29) și Luca (3, 19-20). Aceasta a devenit o sărbătoare cu bază biblică fiind comună calendarului ortodox și celui romano-catolic. La origini era probabil o aniversare - proprie cultului local palestinian; se celebra târnosirea unei biserici din Sevasta ori Augusta (Samaria), locul unde după mărturia lui Eusebiu și Fericitul Ieronim, se aflau mormintele Sfinților Prooroci: Ioan Botezătorul, Elisei, Avdie. Ea este consemnată încă din veacul al IV-lea, când o altă tradiție o pune în legătură cu sfințirea unei biserici din Alexandria. Fericitul Augustin ne-a lăsat două predici dedicate acestei sărbători. Ea se celebrează cu post, în orice zi a săptămânii ar cădea¹.

Regele Irod de sărbătorirea zilei sale de naștere a dat un ospăț, moment când Salomeea a dansat, emoționându-l pe Irod și pe comenseni; în aceste condiții suveranul i-a promis avere și tot ce își va dori. Tocmai în acele zile Ioan se afla întemnițat în castelul de la Maherus (Mt. 14, 3-4, Mc. 6, 17-18, Lc. 3, 19-20).

Sfântul îl muștrase pe Irod pentru traiul lui nelegiuit cu Irodiada, cea care era soția fratelui său. De aceea, Irodiada îi purta dușmănie Profetului. Astfel, în ura ei de moarte, Irodiada a îndrumat-o pe Salomeea, fiica ei, care dansase și plăcuse oaspeților, precum și lui Irod, să ceară de la acesta capul Botezătorului, drept răsplată. Regele întristat, căci îl considera pe Ioan bărbat drept și sfânt pe care îl ocrotea a poruncit să i se taie capul, nemaiputând să se abată de la făgăduiala dată (Mt. 14, 8-12, Mc. 6, 25, 28).

Istoria capului Sfântului este memorabilă: este pierdut de trei ori și tot de atâtea este aflat.

Tema sacrificiului se poate explica în două compoziții: Tăierea capului și Sfântul Ioan cu capul său într-o tpsie.

Tema martiriului este narată în Erminie. Călugărul athonit face apel la momentul festiv și la prezența mai multor secvențe în aceeași scenă iconică: dansul Salomeei, dialogul plastic dintre mamă și fiică ce susține capul sfântului, temnița cu fereastră străjuită cu zăbrele, silueta lui Ioan Botezătorul, zăcând pe pământ cu capul tăiat, călăul, dând pe tpsie capul sfântului și apostolii Andrei și Ioan, îngropând trupul Înaintemergătorului².

Silueta sa este prefigurată în mai multe ipostaze, în picioare, bust, și în compoziții tematice: Botezul Domnului, Pogorârea la iad, Deisis, Judecata de Apoi, Nașterea sa, Tăierea capului său, etc.

Din Evanghelia după Marcu (1, 6) aflăm câte ceva amănunte despre înfățișarea Sfântului Ioan Botezătorul. El era înveșmântat într-o hlamidă din păr de cămilă, fiind încins la mijloc cu o cingătoare de piele. Tunica sau imationul îi era de culoarea verde, culoarea măslinei care lasă să se vadă un braț gol până la umăr și amândouă picioarele de la genunchi în jos. Hrana o constituiau lăcustele și mierea sălbatică.

Referindu-se, de asemenea la vestimentația lui, Dionisie din Furna în Erminie, amintește... *poartă pe dedesupt veșmânt mișos, iar deasupra imation ocru deschis sau verde*³.

În iconografie apare ca un personaj înalt, foarte slab, cu brațele și picioarele foarte subțiri, cu capul descoperit, cu părul lung, revărsat în smocuri pe spate și peste umeri. Detaliile feței exprimă credința puternică, un caracter dărz și multă smerenie.

Sfântul Ioan Botezătorul este pictat în anumite icoane cu aripi. Acest fapt se datorează identificării sale cu profeția Sfântului Evanghelist Matei (11, 10-11), idee prefigurată și la Profeții Maleahi (3, 1) și Isaia (40, 3): *Iată, Eu trimit, înaintea feței Tale, pe îngerul Meu, care va pregăti calea Ta,*

înaintea Ta. Adevărat grăiesc vouă: nu s-a ridicat între cei născuți din femei mai mare decât Ioan Botezătorul.

Icoanele grecești ni-l înfățișează, stând în picioare între două creste pietroase, având fața și trupul întoarse spre dreapta, către Hristos. Mântuitorul este zugrăvit în colțul din stânga, sus al icoanei, ieșind din ceruri și binecuvântându-l. Mâna dreaptă, Sfântului Ioan Botezătorul o are sugerată în gest de binecuvântare, iar cu stânga susține un filacter desfășurat și o cruce lungă, zveltă. Pe acest sfetoc se pot citi următoarele: *Iată, Fiule al lui Dumnezeu, ce pățimesc cei ce vădesc oamenilor păcatele lor, celor ce nu-și recunosc greșeala. Iată capul meu: Irod l-a tăiat.*

În partea din stânga, jos se vede din nou, capul Sfântului Ioan pe o tpsie; iar în spatele lui se reliefează o secure, la rădăcina unui trunchi de copac. Faptul că i s-a tăiat capul din porunca lui Irod tetrarhul și a fost adus pe o tpsie se regăsește în acest amănunt.

Celălalt detaliu biblic, securea de la trunchiul copacului se regăsește ilustrat de asemenea, el apare în cuvântul său, în vreme ce propovăduia în pustia Iudeii: *Iată securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc (Mt. 3, 10).*

Sfântul Ioan Botezătorul. Icoană grecească, sec. XVI

Cea mai veche icoană recunoscută a Sfântului Ioan Înaintemergătorul cu aripi, se află în Serbia, la Areljie, datând de la sfârșitul secolului al XIII-lea. O alta icoană realizată în aceeași tipologie se găsește un secol mai târziu, ea este o miniatură dintr-o Psaltire sârbească și se păstrează la München⁴. Acest tip de reprezentare și-a găsit forma definitivă într-o frescă din Paraclisul din Zoodichos Pighi din cetatea peloponeziană Geraki; datează din anul 1431. Tipologia iconografică de reprezentare s-a păstrat de-a lungul întregii perioade de dominație otomană în Grecia, continuând să fie și azi în actualitate.

Icoana Botezătorului se zugrăvește între icoanele mari împărătești, în partea stângă, ciclul vieții sale se pictează în pronaos, atunci când biserica îi poartă hramul sau spre apus, sus pe arcul de trecere ori pe una din bolțile din pronaos.

Mărta tăiere a Înaintemergătorului, rânduială dumnezeiască a fost, ca și celor din iad să propovăduiască venirea Mântuitorului. Să se tânguiască Irodiada, care a cerut uciderea fără de lege; că nu legea lui Dumnezeu, nici viața cea vie a iubit, ci pe cea amăgitoare și vremelnică (Condac, glasul al V-lea).

⁴ Leonid Uspensky Valdimir Lossky, *Călăuziri în lumea icoanei*, Ed. Sophia, București, 2003, p. 128.

„Brâncoveanu Constantin, Boier vechi și Domn creștin”. Trei sute de ani de la martiriul Sfinților Brâncoveni

Mircea Gheorghe Abrudan

În urmă cu trei veacuri, în 15 august 1714, ziua în care creștinii ortodocși prăznuiau Adormirea Maicii Domnului, iar voievodul Țării Românești, Constantin Brâncoveanu Basarab plănuise marcarea festivă a împlinirii a șaizeci de ani de viață și a douăzeci și cinci de ani de prosperă domnie, cetățenii capitalei Imperiului Otoman și ambasadorii marilor puteri europene la Înalta Poartă au asistat la una din cele mai dure și tragice execuții politice din istoria turcocratiei: decapitarea principelui Țării Românești, Constantin Brâncoveanu, a celor patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și a marelui clucer Ianache Văcărescu.

Viața și personalitatea

Constantin Brâncoveanu a urcat pe tronul Țării Românești după moartea subită a lui Șerban Cantacuzino (1678-1688) în urma alegerii libere a boierilor și ierarhilor, deoarece, mărturisește una din cronicile vremii, toți „știa că iaste înțelept și să trăgea din odraslă domnească”. Prevăzător și mulțumit cu ceea ce îi dăruise Dumnezeu - știm în acest sens că era foarte bogat, avea deja o familie numeroasă și deținuse mai multe dregătorii însemnate la Curtea domnească -, cronicile ne spun că Brâncoveanu a refuzat inițial decizia sfatului țării, fiind înduplecat doar de pericolul politic extern care primejduia stabilitatea țării și de dorința de a nu lăsa soarta domniei la latitudinea turcilor. Împodobit cu numeroase virtuți, între care cele teologice și cardinale, alături de înțelepciune și de un ascuțit simț diplomatic, îi conturează cel mai bine caracterul, Brâncoveanu a reușit, într-o perioadă a marilor transformări politice, de pe scena raporturilor internaționale din Europa Central-Orientală și de Sud-Est, să se mențină pe scaunul Țării Românești timp de un sfert de veac, domnia sa surclasându-se imediat după cea a lui Basarab I (1310-1352) și a lui Mircea cel Bătrân (1386-1418). Urmele adânci lăsate în istoria românilor de către domnia sa, care a dat numele unei epoci întregi și unui curent arhitectural și artistic, devenit reprezentativ pentru spațiul românesc, l-au determinat pe unul din marii noștri istorici, Constantin C. Giurescu, să-i alcătuiască următorul medalion evocator: „Gospodar, credincios, iubitor de artă și de cultură, Constantin Brâncoveanu este una din figurile cele mai de seamă ale trecutului nostru. El simbolizează epoca de strălucire a spiritului românesc. Iar sfârșitul său tragic, suportat cu tărie de suflet adevărat creștinesc, adaugă chipului său aureola de martir”². Dar virtuțile și faptele lui „Brâncoveanu Constantin/ Boier vechi și Domn creștin”, cum îl cântă balada populară românească, i-au adus domnului în mod paradoxal nu numai respectul unanim al contemporanilor, ci, precum nota încă în epocă ieromonahul grec Mitrofan Grigoras, și ura și invidia unor apropiați, care „disprețuind îngăduința, îndelunga-i răbdare și bunătatea (...) și îngrămădind păcate peste păcate, ajunseseră la culmea răutăților, la invidia care este pricina omorului, la invidia, zic, mama omorului, invidia care se rănește de cele bune; invidia stăpânindu-i a făcut ca să turbeze firea omenească împotriva ei însăși și-i ațâța să comită vărsări de sânge prin atentate și intrigi”³. Conținutul acestor intrigi a fost transformat într-o serie de capete de acuzare, denunțându-l la Înalta Poartă că întreține corespondență secretă cu austriecii, rușii, polonii și venețienii, că a jecmănit țara printr-o fiscalitate împovărată, că a strâns averi uriașe cu care spera să se poată întreține după ce s-ar fi refugiat cu familia în Transilvania, unde posedea mai multe moșii și proprietăți imobiliare, că în vara lui 1711 ar fi îndemnat pe marele spătar Toma Cantacuzino să treacă cu o parte din oastea sa de partea armatei ruso-moldovenești și că duce o politică tot mai autonomistă, ajungând să bată chiar monede de aur. Tot mai neîncredători în sinceritatea și loialitatea dom-

¹ Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini (Letopisețul Cantacuzinesc), în *Cronici brâncovenești*, antologie, postfață, glosar și bibliografie de Dan Horia Mazilu, Ed. Minerva, București, 1988, p. 327.

² Constantin C. Giurescu, *Istoria Românilor III*, partea întâi, partea a doua. De la moartea lui Mihai Viteazul până la sfârșitul epocii fanariote (1601-1821), ediție îngrijită de Dinu C. Giurescu, Ed. All, București, 2007, p. 148.

³ Mitrofan Grigoras, *Cronica Țării Românești (1714-1716)*, în D. Russo, *Studii istorice greco-române. Opere postume tomul II*, Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1939, pp. 440-441.

¹ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească*, Ed. IBMBOR., București, 1985, pp. 279, 280.

² Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000, p. 170.

³ *Ibidem*, p. 298.

nului, turcii au găsit în Săptămâna Patimilor anului 1714 momentul prielnic să-l mazilească. Luat prin surprindere de firmanul sultanului, voievodul a fost arestat și dus la Constantinopol împreună cu întreaga familie. Închis în Cetatea celor Șapte Turnuri (Yedikule), torturat ca să dezvăluie unde-și ascunde averile – despre care se zvonea că ar fi fabuloase – și refuzând oferta sultanului Ahmed al III-lea de a trece la „legea turcească”, a fost în cele din urmă decapitat, același sfârșit primindu-l înaintea ochilor săi cei patru fii și ginerele Văcărescu.

Sfârșitul eroic și moartea martirică

Străvechea cetate a Sfântului Constantin a cunoscut în cursul îndelungatei sale istorii numeroase execuții politice, noii stăpânitori otomani, care au cucerit prin foc și sabie „Orașul”, pedepsind în mod asemănător o serie întreagă de

tă de o vădită invidie, de o sete nestăvilită de răzbunare și de o dorință nebună de înavuțire prin confiscarea „aurului” celui pe care-l numeau „Prinț al aurului”, iar pe de altă parte, menită să conducă la stingerea numelui și neamului lui Constantin Vodă Brâncoveanu, se va transforma, prin dimensiunea tragică și mucenicească a sfârșitului său pământesc, într-un simbol emblematic al demnității românești și o cunună martirică strălucitoare a lui Hristos și a Bisericii.

Epilog pentru noi cei de astăzi

Fără a deveni patetic, a cădea în demagogie naționalistă desuetă sau a susține un discurs bisericesc triumfalist, cred că în ziua de astăzi, când societatea noastră se confruntă cu atâtea provocări și idei care roiesc, în mare parte, în jurul teoriilor relativizării valorilor umane în general, și a celor creștine, în

Denii Eminesciene pentru frați înstrăinați

Pr. Ioan Morar

eniile Eminesciene ediția XX reprezintă încununarea unei acțiuni pornită din inițiativa doamnei profesor Areta Moșu, președinta Despărțământului Mihail Kogălniceanu Iași și vicepreședinta al Astrei centrale Sibiu, inițiativă care, asemenea unui corn ștefanian, avea să răscolească toată suflarea românească, aflată în amorțeala vremilor ostile, la viață întru Eminescu.

Adică s-a încercat, cu nădejdi convingătoare, dinamizarea unui filon hotărâtor, cel al limbii materne, care să trezească conștiința de neam a românilor aflați în interiorul țării sau în preajma ei, pentru salvarea valorilor care constituie coloanele dăinuiri noastre: *limba, credința și datina*.

Așa s-a pornit din capitala Moldovei înspre toate zările unde se mai vorbește și simte românește, cu flori, cu cântece și jocuri, cu comunicări științifice, cu slujbe de pomenire. Adică cu tot bagajul necesar unei întreprinderi de anvergură cu sorți de izbândă. Reprezentanți ai Astrei din diferite despărțăminte, oameni de știință, ansambluri folclorice, artiști, preoți și dascăli au fost puși în mișcare de către acest comandant, mai mult suflet decât trup, și duși în adevărate expediții de testare a pulsului românismului și a nevoilor fraților aflați în dificultate existențială.

Așa a devenit Iașul o rampă de lansare a Asociației (Transilvane) pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, adică a celui astru ivit pe cerul înmormat, a cărui lucire pătrunzând și-n colțuri de bordei, avea să deștepte pe români, cum atât de frumos se rostește *Imnul* Asociației.

Șirul programelor celor douăzeci de ediții și a atâtor alte programe adiacente au fost susținute moral și material de către multe instituții și persoane private, numele lor regăsindu-se în documentele Despărțământului Mihail Kogălniceanu Iași și în numerele publicației *Revista română*, fondată de Alexandru Odobescu în 1861 și editată de acest despărțământ.

La buna desfășurare a acestor acțiuni au colaborat o seamă de instituții de cultură și de artă cu prestigiu de rezonanță națională și internațională, de la Academia Română la centre universitare, biblioteci, asociațiuni ale tineretului, școli de toate gradele, primării, centre raionale etc.

Martiriul Brâncovenilor, Mănăstirea Tismana cu bramul Adormirea Maicii Domnului – Marele Pridvor. Pictură din nou în tehnica frescă cu fragmente de frescă din sec. XVI-XVIII integrate în noua pictură. Autor: Grigore Popescu-Muscel

lideri politici și religioși ai creștinilor din vastul lor imperiu și din țările supuse suzeranității lor. Prea multe nume ar trebui înșiruite ca să putem ilustra un tabou complex al celor căzuți sub iataganul sultanilor turci. Cu toate acestea tragismul sfârșitului Brâncovenilor le depășește pe toate, fiind într-o oarecare măsură comparabil doar cu episodul decapitării ultimului Mare Duce al Imperiului Bizantin, Loukas Notaras, alături de fiul și ginerele său, uciși de Mohamed II, la scurt timp după căderea Constantinopolului. Chiar dacă scopul celor două execuții este unul foarte asemănător, anume umilirea, uciderea și exterminarea capilor și descendenților masculini a două familii reprezentative ale societății creștine din Imperiul Otoman, mobilul, acuzele și contextul istoric al crimelor este cât se poate de diferit. În primul caz avem de a face cu omorârea, în iunie 1453, de către sultanul biruitor Mohamed II a primului ministru și liderului apărării grecești a Constantinopolului, deci de o execuție survenită pe fondul unei înfrângeri militare a bizantinilor, respectiv pe cel al dorinței de consolidare politică a victoriei otomanilor, iar în cel de-al doilea caz, cu uciderea de către sultanul Ahmed III a unui domnitor pașnic al unei țări supuse de drept și de fapt turcilor, un voievod care-și îndeplinise cu mult peste măsură toate îndatoririle față de puterea suzerană, care nu dăduse Porții, în mod direct și personal, nici cel mai mic semn concret de rebeliune sau înaltă trădare, gesturi sau acțiuni care puteau justifica, din punctul de vedere al legislației și autorității otomane, implementarea unei soluții finale atât de radicale.

Or, tocmai injustețea deciziei lui Ahmed al III-lea și a divanului său, dublată de cruzimea extremă a implementării acesteia au conferit execuției Brâncovenilor o dinamică deopotrivă dramatică și martirică, unică în istoria noastră națională și bisericească. Turcii și copărtașii lor din rândurile boierimii românești, Cantacuzinii și Racoșeștii, care au complotat împotriva domnului, nu au putut intui cum crima odioasă, pe de o parte, motiva-

special, orice bun român și ortodox practicant trebuie să cunoască și să rețină cele două dimensiuni esențiale care pecetluiesc și încununează sfârșitul pământesc al Sfinților Martiri Brâncoveni: eroismul românesc și mucenicia creștină. Ambele vin în contradicție cu simptomele maligne ale duhului acestui veac și reafirmă demnitatea unui popor – fie el cât se poate de oropsit, demn însă și atunci când pare a fi cu totul îngeuncheat de vitregiile istoriei – , verticalitatea moralității creștine și curajul până la jertfa supremă a spiritului hristic.

Cele două dimensiuni i-au impresionat profund și pe contemporanii evenimentului care au lăsat în acest sens numeroase mărturii înscrise în documentele epocii (corespondențe private sau oficiale, cronici românești și grecești, presa europeană), în mentalul popular colectiv românesc (balade, doine, cântece de jale), și, în ultimele decenii, în poezia, literatura și dramaturgia română cultă. Dacă una din creațiile populare care rememorează istoria brâncovenilor ne atrage atenția că această „poveste minunată, auzită în lumea toată”, nu e una oarecare, ci a lui „Brâncovanul Constantin care a murit creștin”, Ioan Alexandru, unul din creatorii sensibili, profund angrenați în fondul creștin ortodox al poporului român, întregeste sintetizator portretul brâncovenilor prin sintagma: „prinți de aur, cu coroane de martiri.”

Să-i cinstim așadar mai ales anul acesta, când îi prăznuim în mod jubiliar, rostind din străfundul inimilor condacul I al imnului lor acatist: „O, minunaților Martiri Brâncoveni, sângele vostru scară duhovnicească vi s-a făcut și dintru cuvintele mărturisirii și ale bunelor fapături ați intrat întru Împărăția cea neclătită a Preasfintei și de viață Făcătoarei Treimi. Pentru aceasta și noi, veselindu-ne de dumnezeiasca lumină care se revarsă dintru chipurile voastre, luăm îndrăzneală și nădejde a vă cânta unele ca acestea: Bucurați-vă, Sfinților Martiri Brâncoveni, rugători și ocrotitori de taină ai neamului românesc!”

Amploarea manifestărilor a cuprins pe români din întreaga Republică Moldova, Basarabia de la Ismail și Cahul spre Cetatea Albă până la Soroca, tot spațiul dintre Prut și Nistru, apoi de la Odesa la Cernăuți. Nu au fost uitați nici frații năpăstuiți din Timocul sârbesc și din cel bulgăresc sau din Ungaria. Pe lângă darurile culturale, artistice și spirituale li s-au oferit și daruri materiale, clopote, veșminte și îndeosebi cărți. Foarte multe cărți, pentru că de acestea duc lipsă. S-au săvârșit parastase la diferite personalități, la eroi căzuți pe diferite fronturi, s-au dezvelit plăci comemorative, s-au inaugurat busturi. Desigur că eroul principal a fost Eminescu în calitate de catalizator al limbii pe care românii de pretutindeni se străduiesc să nu o piardă.

Ediția care încununează șirul acestor manifestări a debutat în acest an la Iași cu o slujbă de pomenire pentru Geniul poeziei românești la Biserica Sfânta Parascheva unde am avut cinstea să deschid șirul comunicărilor cu un buchetel de *Miniaturi de suflet pentru*

(continuare la p. 8)

Scurte lămuriri despre proiectul catehetic „Cele 10 Porunci”

Pr. Liviu Vidican Manciu

ele două săptămâni care deschid luna August sunt dedicate Maicii Domnului. Nimic mai frumos, nimic mai nobil, nimic mai folositor pentru sufletul neîngrijit al creștinului copleșit de hăul vieții sociale. În această perioadă binecuvântată, când în mințile crescute pe văile transilvane, la bunici sau părinți, răsună, ca un ecou, privesc în cinstea Fecioarei Maria, Înaltpreasfințitul Andrei continuă proiectele catehetice începute în 2011. Tema acestui post este „Porunca”, mai precis „Decalogul”. Vorbim atât de mult despre lege și răsplătă, despre lege și libertate, cu toate acestea, prea multe, nu știm. Ce paradox! În acest sens tema își află tare bine sensul.

Moise a fost ales de Bunul Dumnezeu pentru a i se preda Poruncile. Aceste legi, cunoscute drept „Cele zece porunci” sau „Decalogul” conțin soluția unei vieți în pace cu Dumnezeu și bucurie cu oamenii. Desigur, numai ele, luate separat, sunt incomplete fără legea iubirii, dar, înainte de a vorbi despre Legea lui Hristos, se cade să ne apropiem de ceea ce a respectat și împlinit Mântuitorul, Legea lui Moise.

Catehezele din acest post sunt în număr de 12. Ele debutază cu „Poruncă și libertate” și continuă cu „Moise și primirea legii” respectiv cele „10 Porunci”: Să nu ai alți Dumnezeii afară de Mine, Să nu-ți faci chip cioplit, Să nu iei numele Domnului în deșert, Să cinstești ziua Domnului, Să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta, Să nu ucizi, Să nu desfrânezi, Să nu furi, Să nu mărturisești strâmb, Să nu dorești nimic din ceea ce este a aproapelui tău.”

La fel ca în celelalte proiecte, modul de prezentare este unul simplu, dar original, fiecare cateheză încercând să aducă ceva în plus față de abordările de până acum. Cateheza, trebuie subliniat și repetat de fiecare dată, nu este un eseu teologic în care ne etalăm cunoștințele teologice și măiestria speculativă, nici un exercițiu de retorică menit să farmece auditoriul. Cateheza este prezentarea adevărurilor de credință, a învățăturilor ortodoxe, într-o formă accesibilă și cât mai simplu posibilă. Cateheza se adresează creștinilor de toate vârstele și nu este gândită funcție de nevoile preotului sau a teologului, ci funcție de imperativele creștinului ce trebuie inițiat.

Fie ca aceste cateheze să contribuie cât de puțin la creșterea credincioșilor în învățătura de credință și duhul ortodox.

Despre poruncă și libertate (Cateheza I)

Pr. Liviu Vidican Manciu

Pregătirea apercipientivă

Atunci când vorbim despre norme, legi, porunci, fie ele generate de autoritatea religioasă sau civilă, tendința este de a le pune în raport direct cu libertatea. De ce cu libertatea? Pentru că ființa noastră vibrează la acest dar și pentru că una din cele mai mari frici ale omului este pierderea libertății. În catehezele din Postul Sfințelor Patimi am atins problema robiei păcatului și a eliberării din aceasta prin Taina Sfântului Botez. Însă nu am detaliat modul cum ne păstrăm liberi față de păcat și nici cum Dumnezeu ne ajută în acest efort.

Anunțarea temei

În această cateheză inaugurală vă invit să ne concentrăm asupra a două noțiuni **lege și libertate**, a raportului dintre lege și libertate. După ce ne vom lămurii asupra acestor probleme vom putea face un pas mai departe. Vom deschide cartea Leșirii, capitolul 20, și vom reflecta asupra celor Zece Porunci date de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai. În fapt, Decalogul constituie tema celor 12 cateheze din Postul Adormirii Maicii Domnului 2014.

Tratarea

Ce este legea, porunca, norma?

În Dicționarul Explicativ al Limbii Române este definită astfel: „Regulă imperativă stabilită de autoritatea supremă”; „dispoziție dată de către o autoritate sau de către o persoană cu autoritate și

care trebuie executată întocmai; ordin, decizie, hotărâre”.

Și numai rezumându-ne la aceste definiții ne-am putea explica repulsia, sentimentul de respingere pe care-l trăim atunci când vine vorba de legi, reguli sau porunci. Pe de o parte păstrăm în gena noastră reziduurile abuzurilor istoriei, a regimurilor politice, dar pe de altă parte, rezonăm și cu frica provocată de robia adusă de neascultare, robia păcatului, iar aceasta este cel mai important. Deci, chiar dacă din perspectivă umană, laică, se poate argumenta că legile pot îngădi libertatea, rămâne de văzut cum putem să ne raportăm din perspectivă religioasă. Pe parcursul istoriei legile, care reglementau raporturile sociale, emise de autoritățile de stat, s-au schimbat mult. Regimurile dicatoriale au îngădit libertatea de exprimare, ceea ce a însemnat implicit un atac la libertatea propriuzisă. Dar legile Bunului Dumnezeu n-au făcut nicio dată asta. Și atunci, totuși, cum putem explica rezistența la poruncă? Un prim răspuns constă în faptul că nu înțelegem porunca în sensul ei cel mai profund. Iar acest răspuns impune lămuriri pe care vom încerca să le dăm mai jos.

În desfășurarea biblică cunoaștem, într-o prezentare nepretențioasă, trei grupuri de legi: legea premozaică, legea mozaică și legea iubirii.

Legea premozaică a fost dată de Dumnezeu lui Noe și, mai târziu lui Avraam (Fc.9;17). Aceasta presupunea anumite interdicții date poporului evreu respectiv o întărire a legământului lui Dumnezeu cu poporul său, simbolizat prin tăierea împrejur. Detaliile le putem găsi în cartea Facerii.

Legea mozaică se definește în primul rând prin prescripțiile date pe muntele Sinai, cunoscute de noi ca cele 10 porunci, dar și prin alte legi cu statut temporar, care reglementau anumite rânduieli sociale și politice.

Legea iubirii, legea care le cuprinde pe toate, care este desăvârșită, este dată de Iisus Hristos și exemplificată prin propria Întrupare, Jertfă și Înălțare, ca o împlinire a toate.

Mănăstirea Tismana cu bramal Adormirea Maicii Domnului - Marele Pridvor. Pictură din nou în tehnica frescă cu fragmente de frescă din sec. XVI-XVIII integrate în noua pictură. Autor Grigore Popescu-Muscel

Acum că le-am prezentat succint, să ne întoarcem puțin înspre definirea libertății. **Ce este libertatea?** Același DEX ne spune foarte simplu că „libertatea este posibilitatea de a acționa după propria voință sau putință”. Or această definiție poate fi interpretată în fel și chip întrucât este golită de sensul moral-creștin. Ce poate însemna „posibilitatea de a acționa după propria voință sau putință”? În baza acesteia unii ar putea spune că pot să facă ce doresc, prin urmare pot exagera în toate. Acest lucru ar însemna că la fel de liberi sunt virușii ca păcătoșii, și viceversa. Ar putea fi liberi față de cele bune cum și față de cele rele. Or, după cum vom vedea, adevărata libertate este doar în raport cu răul. Nu poți fi liber în raport cu binele, este tautologic. Binele este mărturisirea pleneră a libertății. Dacă legea omenească este temporară, cea divină este veșnică, dacă cea politică este mundană, dată în vederea reglementării vieții cetății, cea dumnezeiască este într-o perspectivă eshatologică, oferită în beneficiul omului, spre mântuire. Sf.Ap.Pavel în 2 Cor. 3, 17, ne spune „Unde este Duhul Domnului acolo este libertatea”. Înțelegând acest verset vom înțelege ce este libertatea.

Am observat că Dumnezeu pe parcursul revelației, o revelație graduală, a dat omenirii mai multe legi. Întrebarea pe care am putea-o ridica este la ce foloseau și folosesc aceste legi?

În chip firesc, raportându-ne la normele civile, ne putem răspunde că legea e necesară pentru buna desfășurare a vieții civice. Aceste legi ne pot mai mult sau mai puțin îngădi libertatea. Dar cum rămâne cu poruncile dumnezeiești? Un teolog grec spunea că „poruncile lui Dumnezeu cultivă virtuțile și îl îndreaptă pe credincios spre sfințenie” (G. Mantzaridis, 2006). Aceste cuvinte ne ajută să facem un pas în plus înspre înțelegerea legii și a raportului acesteia cu libertatea.

Vă invit acum să facem o legătură între versetul din 2 Cor. 3, 17, ceea ce spunea Mantzaridis și un alt verset din 1 Cor.6, 12, „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva”. În Duhul Domnului este libertatea. Adică acolo unde este harul, sfințenia este libertatea. Chiar dacă omului îi sunt îngăduite toate, pentru că este liber, nu toate îi sunt de folos. În această situație ne întrebăm simplu. Dacă poruncile îl îndreaptă pe om spre sfințenie, spre libertatea absolută, nerespectarea lor înspre ce îl îndreaptă? Poate sunt printre noi credincioși care respectă toate poruncile și nu simt nici harul sfințitor și nici duhul păcii. Oare care să fie cauza?

Sfântul Maxim Mărturisitorul împarte pe cei care respectă poruncile dumnezeiești în trei categorii: robii, năimiții și liberi. Vom prezenta fiecare categorie pentru a ne putea identifica și pentru a putea, în cazul în care nu suntem în cea potrivită, să o schimbăm.

Robii sunt creștinii care împlinesc poruncile din frică, nu din convingere. „Dar lucrul de care trebuie să se teamă omul nu este pedeapsa ci lipsa comuniunii cu Dumnezeu”. **Năimiții**, simbrășii respectă poruncile doar pentru a obține un beneficiu. „Năimiții ca și robii, se mișcă la nivelul legii și nu simt libertatea harului”. **Liberii** sunt cei care țin poruncile din dragoste pentru virtute, pentru Dumnezeu și nu de frică sau din interes personal. Iată foarte pe scurt ce categorii de oameni avem când vine vorba de respectarea poruncilor.

Trebuie să știm, totuși, că libertatea interioară nu coincide întotdeauna cu cea exterioară. Viața martirilor ne este un exemplu în acest sens. Ei au dobândit libertatea duhului renunțând la cea a trupului, au murit dar au fost vii. Acest lucru nu s-a întâmplat în schimb cu cei care s-au lepădat de credință și neam, trădând cu scopul de a fi liberi.

Ne vom opri aici cu prezentarea celor două noțiuni. În această cateheză nu am avut pretenția de a da noi definiții poruncii și libertății ci de a oferi câteva indicații vizavi de acestea. Mai degrabă ne-am dorit să înțelegem din context ce sunt cele două și la ce folosesc ele.

Recapitulare

Ar fi potrivit să reținem că porunca dumnezeiască spre deosebire de unele legi civile nu îngădește libertatea omului ci o oferă. Apoi să percepem libertatea ca pe ceva dependent de har, or „Unde este Duhul Domnului acolo este libertate”, iar raportul dintre poruncă și libertatea adevărată este unul direct, respectăm porunca sunt liberi, suntem liberi dacă respectăm legea dumnezeiască. Porunca nu se impune, ci se propune.

Asociere

Poruncile dumnezeiești pot fi asociate într-o oarecare măsură cu legile fizice. Aceasta mai ales la nivelul rostului lor și a necesității respectării lor. De exemplu, oricât am încerca să ținem un obiect suspendat în aer, fără a-l susține de ceva, el nu se poate să rămână acolo întrucât legea gravitației nu-i permite. Dacă mărul va fi aruncat de la etaj, în mod firesc el va ajunge jos. Orice încercare de a încălca această lege se soldează cu un eșec. Exemplele pot continua.

Actualizarea

Pentru omul de astăzi este importantă înțelegerea corectă a poruncii. Normele dumnezeiești ne invită la o separare de lume. Or, această separare de lume este percepută în mentalitatea consumistă ca o rupere de lume și o condamnare a lumii ca ceva rău. NU este așa! „Ținerea poruncilor dumnezeiești are un caracter pozitiv și constructiv. Nu urmărește negarea sau desconsiderarea vieții cotidiene, ci dimpotrivă, afirmarea și valorificarea ei reală. Toate câte Dumnezeu le poruncește omului sunt „viață și aducătoare ale vieții veșnice”. Sunt puterea care înnoiește și dă sens vieții cotidiene” (G.Matzaridis, 2006). Pe de altă parte „eliberarea de lume nu înseamnă părăsire a lumii, ci regăsirea relațiilor corecte cu ea. Lumea nu este disprețuită, ci reconsiderată pe locul ce i se cuvine. Ținând poruncile, creștinul se eliberează de lume”.

„Pentru aceea, lepădând toată spurcăciunea și toată rămășița răutății, primiți cu dulceață Cuvântul sădit în voi, cel ce poate să vă mântuiască sufletele. Fiți dar împlinitori ai Cuvântului, și nu numai ascultători ai lui – amăgindu-vă pe voi înșivă. Că dacă cineva este ascultător al Cuvântului fără a-i fi și împlinitor, el seamănă cu omul care-și privește în oglindă fața sa firească: s-a privit și s'a dus și nădată a uitat cum era; dar cel ce se uită cu luare-aminte într'o **lege desăvârșită**, aceea a **libertății**, și a rămas în ea, fiind el nu un ascultător care uită, ci un împlinitor care face, acela fericit va fi în faptele sale (Iac.1, 21-25).

Această cateheză a avut doar un rol introductiv în noțiunile de poruncă și lege. În întâlnirile viitoare obiectivul nostru va fi acela de a înțelege cât mai bine cele 10 porunci. Măine, vom insista pe contextul în care Decalogul a fost dat lui Moise și pe relația acestor porunci cu viața creștinului dirijată după regulile Noului Testament. Amin!

¹ Prima cateheză va avea enumerate momentele unei cateheze, în timp ce toate celelalte nu vor mai fi întrerupte de această precizare tehnică, ea subînțelegându-se din context.

*Aceste cateheze au un caracter pur orientativ și reprezintă perspectiva autorului asupra Decalogului. Dacă nu vor răspunde nevoilor din parohiile în care programul catehetic se va desfășura, preotul are libertatea de a scrie el cateheza potrivită și specifică comunității pe care o păstorește.

Un nou acord de colaborare instituțională al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca

Pr. Cristian Sonea

Ln perioada 09-12 iunie a.c., o delegație de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alcătuită din pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele senatului Universității „Babeș-Bolyai”, și pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul facultății, a întreprins o vizită de lucru în Italia, la Loppiano, la sediul Institutului Universitar „Sophia”, și la Roma, la Rocca di Papa, centrul Mișcării Focolare și sediul Școlii „Abba”.

Scopul vizitei a fost de a încheia un acord de colaborare între cele două instituții teologice, Facultatea de Teologie Ortodoxă, respectiv Institutul „Sophia” de la Loppiano, în vederea promovării schimbului academic și a consolidării relațiilor culturale și ecumenice.

Pe de o parte, inițiativa se înscrie în demersul mai larg al facultății clujene de a face cunoscută spiritualitatea răsăriteană și cercetarea teologică academică autohtonă în spații neortodoxe, cum este, în cazul de față, cel romano-catolic, iar, pe de altă parte, dorește să ofere studenților săi posibilitatea de a intra în legătură directă cu o cultură occidentală a cercetării și activității academice, dar și cu o viziune diferită asupra vieții.

În domeniul precum teologia, filosofia, etica, dreptul, politologia, economia, psihologia, științele naturale, dialogul interreligios și ecumenic etc., provenind din medii culturale diferite, se întâlnesc periodic pentru a identifica zone ale cunoașterii în care pot relaționa. Pornind de la această abordare transdisciplinară, diverse metode și căi către adevăr și cunoaștere sunt descoperite, conducând toate spre o viziune integrată asupra realității, în care fiecare disciplină în parte își aduce contribuția.

Printre scopurile institutului se numără și acela de a promova un tip de înțelegere asupra cunoașterii în care toate aceste științe intră într-o formă de dialog, încercând să descopere măsura în care metodele de cercetare pot fi conjugate, iar rezultatele, la rândul lor, integrate. De asemenea, institutul urmărește să-i pregătească pe tineri pentru complexitatea lumii contemporane, expunându-i la această abordare transdisciplinară și integratoare, în speranța că, din întâlnirea tuturor acestor metode, se vor naște idei inovatoare. În plus, scopurile institutului vizează și cadrul mai larg al societății, încurajând dialogul între culturi.

Acordul de cooperare

Acordul de colaborare între Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Institutul Universitar „Sophia” are ca scop stabilirea unor legături academice și culturale și organizarea unor activități educaționale sau de cercetare în toate domeniile reprezentând zona de interes a celor două instituții. În mod concret, acordul va include schimburi academice destinate profesorilor sau cercetătorilor, pentru promovarea dialogului teologic, a programelor de cercetare sau a publicațiilor în colaborare, precum și facilitarea unor stagii de pregătire la nivel doctoral și post-doctoral. Și studenții vor avea acces la schimburile academice,

Denii Eminesciene pentru frați înstrăinați

Pr. Ioan Morar

(continuare din p. 6)

Eminescu, lucrările continuând în Aula Bibliotecii Centrale Universitare *Mihai Eminescu*, apoi cu depunere de flori la statuia din apropiere și la bustul de lângă vestitul tei din parcul Copou, aflat în plină eferescență. Ziua următoare s-a trecut Prutul pe la Ungheni, oraș în care a avut loc o primă manifestare transfrontalieră, cu depunere de flori la bustul poetului și cu un grandios spectacol oferit de ambele părți, adică de oaspeți și de gazde.

În drum spre Orhei nu poate fi ocolită celebra Mănăstire Căpriana de care se leagă frumoasa poveste a episcopului bistrițean Gavril Bodoni care își are mormântul sub streșina bisericii vechi. Întreg complexul Căpriana a trecut printr-o dramatică încercare, când vrăjmașii lui Dumnezeu l-au transformat în depozit de îngrășăminte chimice, apoi în adăpost pentru alienați mintal și în... paragină. Acum este refăcut în chip strălucit, numai că ține de Patriarhia Moscovei. Artistul și dacul Tudor Ungureanu, dând dovadă de mult curaj și dragoste față de valorile românești, completează copios și obiectiv informațiile sumare oferite de către un călugăr șovăielnic. Cu aceeași dezinvoltură ne oferă apoi, într-o pădure din apropiere, o agapă și un recital de muzică vocală și instrumentală.

Periplul *Deniilor Eminesciene* continuă pe drumul spre Orhei, unde ziua următoare va atinge culmea manifestărilor.

Fiind Duminică, după *Sfânta Liturghie*, săvârșită puțin mai devreme la o biserică aflată în construcție, s-a organizat o paradă pe distanță de câțiva kilometri, cu pancarte și flori, cu fanfara interpretând cântece pe versuri eminesciene, până la Gimnaziul *Mihai Eminescu* unde a avut loc dezvelirea bustului poetului, binecuvântarea lui de către un sobor de preoți din dreapta și din stânga Prutului, spectacol de cântec și poezie, răscolitor de conștiințe. Bustul, operă a sculptorului ieșean Mircea Ștefănescu, redă un Eminescu tânăr și increzător în viață, numai potrivit pentru tinerii care învață la școala pe care el o va ocroti de acum înainte.

Un grup de elevi din Cahul, componenți ai Ansamblului *Mărunțica* încântă publicul cu *Ciuleandra* și cu o suită moldovenească care zgonește scena.

Într-un amurg fermecător, o vizită în Orheiul Vechi unde un miracol al Naturii, un curs bizar al unui rîu printre niște dealuri calcaroase, a dat naștere unui canion pe spinarea căruia se află o bisericuță săpată în piatră în care se intră coborând pe un tunel cu aproximativ 15-20 de trepte, iar ceva mai în sus o biserică nouă, susținute de o parte și de alta de stâncă cu povânișuri amețitoare pe care alpinștii își exersează aventura de cățărare. La întoarcerea în Orheiul Nou o scurtă vizită la Mănăstirea Curchi, o altă podoa-bă de arhitectură și spiritualitate refăcută în ultimii ani, cu care s-ar putea mândri Patriarhia Română.

Zilele se scurg pe neobservate și utima noapte petrecută în mijloc de codru, într-un complex situat la vreo 15 km de centru, aparținător oarecând *cadrelor de partid*, stârnește nostalgii eminesciene.

Drumul spre Chișinău ne îngăduie o descendere prin *Regatul Vinului*, unde în măruntaiele unui deal calcaros, pe distanță de câțiva zeci de kilometri se află cramele din care întreaga Uniune Sovietică își potolea odinioară setea, după cum tot acea zonă de pe malul drept al Nistrului asigura necesarul de legume și fructe, evident ecologice și la prețuri simbolice. Trecând prin raionul Criuleni spre Vadul lui Ștefan până pe malul Nistrului la Podul Dubăsari ne mai întâmpină încă destule surprize. Un popas în localitatea Onițani, satul cu 100 de izvoare, de unde au descins spre România părinții doamnei Areta Moșu, și altul în comuna Boșcana, unde Primăria a organizat o impresionantă întâlnire în cadrul căreia a avut loc lansarea cărții lui Corneliu Filip, *Mărturii de la români din jurul României (Bulgaria, Serbia, Ungaria, Ucraina, Republica Moldova)*, și unde ne-a fost dat să cunoaștem pe unul dintre eroii cărții, domnul Ștefan Bulhac, în vârstă de 92 de ani, veteran de război, căruia i s-a acordat titlul de Cetățean de onoare al comunei. După cum afirma tânărul și inimosul primar, dacă nu trecea Astra pe acolo nu se știa de eroul lor, pentru că în modestia sa a ținut în taină prăpăstioasele drumuri ale Siberiei. De reținut o curajoasă acțiune a primarului, aflat la primul său mandat: schimbarea denumirii străzilor în strada *Unirii*, a *Tricolorului*, a clasicilor români etc. și o altă inițiativă meritorie a domnului Cazacu care în casa părintească a pus bazele unui Muzeu al țaranului român.

Se vede că *Deniilor Eminesciene* nu le-a fost zadarnic traseul celor douăzeci de ediții, ci au dovedit că *steaua care încet pe cer se suie* poate oricând *luci vederii noastre*.

Misiunea și viziunea Facultății de Teologie Ortodoxă

Prin acest tip de programe, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca înțelege să lucreze la împlinirea misiunii sale, ca un centru de educație și formare teologică întemeiată pe Tradiția apostolică a Bisericii de Răsărit. Fiind conștientă de necesitatea experienței duhovnicești în toate domeniile existenței umane, aceasta încurajează o teologie vie și un mod dinamic de argumentație teologică. În viziunea sa, teologia are misiunea să descopere noi sensuri ale Adevărului neschimbat și unic, încercând să facă accesibil omului contemporan conținutul Revelației. În acest sens, facultatea are rolul de a forma sacerdoți și teologi laici pentru organismele bisericești, iar prin astfel de programe de cooperare academică își îmbogățește capacitatea de a transmite un „instrumentar” necesar înțelegerii teologice a realității, dar și medierii unei întâlniri necesare a lumii cu Hristos Cel viu.

Institutul Universitar „Sophia”

Partenerul facultății noastre, Institutul Universitar „Sophia” (IUS) s-a născut dintr-o intuiție a Chiarei Lubich (1920-2008), fondatoarea Mișcării Focolare, care vedea în studiu o căutare a adevărului, însoțită de intervenția divină asupra evenimentelor istorice și a vieții personale. IUS își are rădăcinile în acest tip de înțelegere a importanței studiilor și a cunoașterii umane.

Modul de organizare și abordarea generală sunt rezultatul experienței îndelungate a Centrului de Studii Interdisciplinare al Mișcării Focolare „Scuola Abba”, fondat în 1989 de Chiara Lubich, pentru a explora implicațiile culturale și doctrinare ale harismei unității. Un grup de profesori universitari și de experți

fie că e vorba de studii universitare și post-universitare sau de programe speciale de tipul școlilor de vară. Publicațiile celor două organizații reprezintă și ele obiectul acestui schimb, membrii Facultății de Teologie și ai Institutului „Sophia” vor avea acces reciproc la bazele de date cu conținut științific, oferind profesorilor sau cercetătorilor acces la bibliotecile lor sau la alte spații dedicate studiului și cercetării.

Acțiuni concrete

Anual va avea loc o conferință organizată de cele două instituții, pe teme stabilite de comun acord. Acestea se vor organiza, prin rotație, la Cluj și la Loppiano, iar prelegerile susținute vor fi publicate, pe rând, la o editură românească, respectiv la una italiană. În anul 2015, în luna noiembrie, va avea loc, la Cluj, un seminar pe tema *Duhul Sfânt și lucrarea Lui în scrierile sfântului Vasile cel Mare*, la care vor participa profesori de la institutul „Sophia”, în frunte cu Prof. Mons. Piero Coda, președintele institutului. Începând cu anul universitar 2014-2015, un masterand sau un doctorand de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca va avea ocazia să studieze pe o perioadă de un an în Italia la Loppiano.

Experiența acestui schimb inter-universitar este cu atât mai interesantă și mai utilă, cu cât Institutul „Sophia” reprezintă un model de cercetare transdisciplinară, în care discursul teologic se întâlnește cu dreptul, psihologia, economia, medicina, informatica sau științele comunicării ș.a., toate acestea construindu-se pe o viziune asupra realității pătrunsă de spiritualitate sau, cel puțin, pe principii etice.

¹ Informația este preluată de pe site-ul oficial al Institutului „Sophia”: <http://www.iu-sophia.org/cenni>, accesat la 01.08.2014.

PELERINAJ în ȚARA SFÂNTĂ – ISRAEL

(19-26 septembrie 2014)

ZBORURILE VOR FI EFECTUATE DIN CLUJ-NAPOCA

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează în perioada 19 – 26 SEPTEMBRIE 2014, un Pelerinaj în Israel. Pelerinajele își propun să refacă geografia locului în care a predicat și învățat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiativ pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de **595 Euro**.

Prețul include:

Bilete de avion Cluj-Napoca – Tel-Aviv și Tel-Aviv – Cluj-Napoca;

Taxe de aeroport;

Asistență în aeroport la sosire și plecare;

Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel;

7 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Bethlehem (5 nopți) – categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina

8 zile demi-pensiune (mic dejun și cină bufet suedez);

Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Grădina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor și la Sfântul Sava);

Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului;

Bagaje: bagajul de cală (1 buc.) max. 32 kg/pers., bagajul de mână max. 10 kg/pers. (fără lichide, cosmetice, obiecte tăioase sau ascuțite), dimensiunea bagajului de mână nu trebuie să depășească 56x45x25 CM.

Ghid evreu de naționalitate română în Israel;

Preot însoțitor pentru grup: PR ILEA VASILE-TURDA

Prețul nu include:

Tips-uri (30 €) – (se achită în Israel);

Asigurarea medicală de sănătate: 37 lei indiferent de vârstă

Acte necesare:

Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.

Ziua I: Întâlnire pe Aeroportul Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca (vineri 19 septembrie ora 03:30-dimineața OBLIGATORIU). Decolare la ora 06:00 și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv ora 09:05. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii ortodoxe-grecești unde a avut loc prima minune din Galileea. transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul Apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavriil cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față a Domnului Hristos. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf.Petru). Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua II:

Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitaneanu și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate – sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Opțional și în funcție de timp vizită la Caprice-fabrica de aur și diamante. Cină și cazare în Tiberias la Hotel 4*

Ziua III

Mic dejun. Deplasare la Bethleem. Vizitarea bisericii ortodoxe și a peșterii unde s-a născut Domnul Hristos, apoi a bisericii romano catolice Sf.Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu microbuze arabe până la Mănăstirea Sf.Sava și Mănăstirea

Sf.Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica ortodoxă românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ziua IV

Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flevit (Domnul a plâns). Vizită la Ein Karem – patria Sf.Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf.Ioan și a Fântâniei Fecioarei Maria. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ziua V

Grădina Ghetimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Ghetimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa (DRUMUL CRUCII) cu cele 14 locuri în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, intrare și închinare în MORMÂNTUL DOMNULUI HRISTOS, vizitarea tuturor paracliselor sfinte de lângă Sfântul Mormânt. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VI

Mic dejun. Vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui rege David. Vizită la mănăstirea ortodoxă SFÂN-TA CRUCE(unde a crescut copacul din care s-a realizat Crucea Răstignirii Domnului Hristos). Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf.Ioan Iacob Românu de la Neamț. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VII

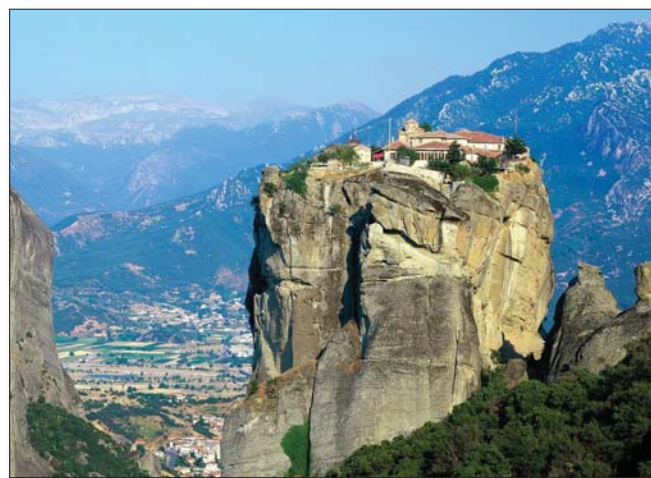
Mic dejun. Deplasare la Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă-grecescă unde vom vedea dudul lui Zaheu, Biserica și căminul românesc de la Ierihon și privire asupra Mănăstirii de pe Muntele Quarantaniei. Coborâm la Râul Iordan, unde vom fi botezați simbolic cu apă din Iordan de către preotul grupului, vizităm Mănăstirea Sf.Gherasim de la Iordan. Trecem pe la Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Programul zilei se încheie cu intrare gratuită la ștrandul Chibutzului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte dacă apa mării este la o temperatură potrivită pentru baie. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VIII

Deplasare spre aeroportul Ben Gurion, decolare de la Tel Aviv ora 09:55, aterizare la Cluj-Napoca ora 12:55.(vineri 26 septembrie 2014)

PELERINAJ în GRECIA (16 – 24 septembrie 2014)

Sf. Nectarie – Eghina, Sf. Ioan Rusul – Evia, Sf. Efrem cel Nou, Sf. Spiridon – Corfu, Sf Ap Andrei – Patras, Tesalonic, Complexul de la Meteore

Ziua 1: 16 septembrie 2014 (marți): Cluj-Napoca (ora 11.00) – Alba Iulia – București – Giurgiu-Ruse;

Ziua 2: 17 septembrie: Thesalonik (Biserica Mitropolitană cu moaștele Sf. Dimitrie – Izvorătorul de mir, Biserica Sf. Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesalonicianul). Cazare Paralia Katerini (timp liber pentru plajă)

Ziua 3: 18 septembrie: Biserica SF. Muceniță – Paraschevi de pe Valea Tembi – Complexul Monastic de la Meteora. După Sfântul Munte Athos, Meteora este cel de al doilea centru

monastic ortodox al Greciei, ca mărime și importanță. Stâncile cu pereți abrupti și înalțimi amețitoare, constituie unul din cele mai impresionante fenomene ale planetei. Pe vârfurile cele mai greu accesibile, fără vegetație, s-a înfiripat viața monahală încă din secolul al IX-lea. În prezent din cele 24 mănăstiri, doar 6 sunt bine conservate și constituie o puternică atracție atât pentru pelerini cât și pentru turiștii din întreaga lume: Mănăstirea Marele Meteor, Mănăstirea Varlaam, Mănăstirea Sfânta Treime, Mănăstirea Rousanou, Mănăstirea Sfântul Ștefan și Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsas. Pentru valoarea sa creștină, istorică, arhitectonică, artistică și geografică, Meteora este recunoscută și ocrotită de UNESCO și de alte organizații internaționale. Cazare Kalambaka

Ziua 4: 19 septembrie: Igoumenitza – Insula Corfu: Catedrala Sf. Spiridon (moaștele Sf. Spiridon) Având cel mai înalt turn din oraș, Biserica Sfântul Spiridon poate fi văzută de aproape oriunde ar fi privit orașul. Biserica a fost construită în anul 1596. Moaștele Sfântului Spiridon au fost așezate în această localitate în anul 1453. Sfântul Spiridon face mari minuni și astăzi, cea mai vădită dintre ele fiind aceea că papucii din picioarele sfințelor sale Moaște, în raclă, se tocesc în timp, nimeni umblând la ei. Astfel, papucii Sfântului Spiridon trebuie schimbați periodic. Acesta este semnul că Sfântul umblă neîncetat prin lume, spre a asculta și împlini rugăciunile celor ce îl cheamă în ajutor – Biserica Mitropolitană (moaștele Sf. Împărătesa Teodora). Cazare Insula Corfu (timp liber pentru plajă)

Ziua 5: 20 septembrie: Igoumenitza – Insula Patras (moaștele Sf. Apostol Andrei) – Canalul Corint – Mănăstirea Sf. Patapie (moaștele Cuv. Patapie Tămăduitorul și moaștele Sfintei Ipomoni). Mănăstirea se află așezată pe înălțimile din jurul Corintului cu o pravești de basm. Moaștele făcătoare de minuni ale Cuviosului Patapie sunt așezate într-una din grotle din incinta mănăstirii. În grota alăturată celei care adăpostește moaștele, este grota în care a viețuit și s-a nevoit sfântul ocrotitor al locului. Cuviosul Patapie este cunoscut ca unul dintre sfinții tămăduitori de cancer. Cazare Atena

Ziua 6: 21 septembrie: Insula EGHINA (moaștele Sf. Nectarie Taumatargul). Mănăstirea Sfânta Treime din Insula Eghina este cunoscută mai ales pentru păstrarea în marea ei biserică a moaștelor Sfântului Ierarh Nectarie Taumatargul, grabnic ajutor bolnavilor de cancer. Recent canonizat de către Biserica Ortodoxă a Greciei, Sfântul Nectarie a fost episcop de Pentapole și ctitor al Mănăstirii „Sfânta Treime” din Insula Eghina. Moaștele acestuia se păstrează astăzi în interiorul mănăstirii, fiind puse spre închinarea pelerinilor ce vin cu credință la acestea – Mănăstirea Buna-Vestire din Nea Makri (moaștele Sf. Efrem cel Nou – PARTICIPARE LA SFÂN-TA LITURGHIE). Mănăstirea Sfântului Efrem cel Nou este una dintre cele mai vizitate mănăstiri din Grecia și totodată una dintre cele mai vechi mănăstiri din Attica. În vechime, mănăstirea era populată de o mulțime de călugări, mulți dintre ei fiind martirizați de către păgânii otomani. Aici, vreme de mai bine de 27 de ani, Sfântul Efrem cel Nou va lua urma lui Hristos întru toate, atât în viețuire curată, cât și în pătimire înfricoșătoare. Cazare Atena

Ziua 7: 22 septembrie: Insula Evia (moaștele Sf. Ioan Rusul) – Mănăstirea Kato Xenia (Brâul Maicii Domnului). Cazare Paralia Katerini (timp liber pentru plajă)

Ziua 8: 23 septembrie: Plecare spre România.

Preț: 380 Euro

Prețul include:

Transport cu autocar clasificat 3*

6 cazări la hotel 3*

mic dejun și cină

Ghidaj și asistență religioasă: PR ILEA VASILE TURDA

Prețul nu include:

Asigurarea medicală 37 de lei indiferent de vârstă

Intrarea la obiective turistice (9 EURO)

Ferry-boat Insulele Evia, Eghina, Corfu (35 EURO – TOTAL)

Camera SINGLE 80 EURO

Înscrieri, detalii și informații suplimentare puteți obține la sediul **Centrului de Pelerinaje Renașterea**, din Piața Avram Iancu nr. 2., la **DI. Cristian Moldovan**. Tel: 0723-583822; 0264-431020; e-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro sau moldovandumitru@yahoo.com.

**PS EPISCOPUL-VICAR
VASILE SOMEȘANUL**

Iulie 2014

2 iulie: Rugăciune și meditație religioasă în Paraclisul "Sfântul Nectarie" al Centrului de Îngrijiri Paliative din Cluj-Napoca.

4 iulie: În Foaierul Casei Universitarilor din Cluj-Napoca oficiază slujba înmormântării Profesorului Univ. Dr. Ion Apostol.

5 iulie: În Paraclisul "Sfinții Trei Ierarhi" oficiază Taina Sfântului Botez.

În sobor de preoți, în Cimitirul "Sfântul Lazăr" din Cluj-Napoca oficiază slujba înmormântării credincioasei Cornelia Asăvoaie.

Rostește o rugăciune la festivitatea de absolvire a Promoției 2014 a Universității de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca.

6 iulie: Oficiază slujba sfințirii bisericii "Sfinții Arhangheli" din Filia Băgaciu, parohia Sava, Protopopiatul Cluj I, și hirotonește într-un sachelar pe preotul paroh Ioan Niță. Cira. În mânăză "Diplomă de Aleasă Cinstire" Domnului Primar Ioan Huldușan, Consiliului și Comitetului Parohial.

7 iulie: În biserica "Bunavestire" din Cluj-Napoca oficiază Te Deum la deschiderea "Școlii de vară" organizată de preoții parohiei.

9 iulie: Rugăciune și meditație religioasă în Paraclisul "Sfântul Nectarie" de la CIP.

10 iulie: Vizitează Tabăra de Copii organizată de Asociația "Oastea Domnului" în localitatea Răcățiu, jud. Cluj.

12 iulie: În Paraclisul "Sfinții Trei Ierarhi" oficiază Cununia tinerilor Dragoș și Iulia.

Oficiază Vecernia în biserica "Schimbarea la Față" din Cluj.

13 iulie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica "Pogorârea Sfântului Duh din cartierul Zorilor și oficiază Taina Sfintei Cununii.

14 iulie: Rugăciune și meditație religioasă în Paraclisul "Sfântul Nectarie" al CIP.

Vizitează tabăra tinerilor organizată de Asociația "Oastea Domnului" în localitatea Răcățiu, jud. Cluj.

19 iulie: Oficiază Vecernia în biserica "Schimbarea la Față" din Cluj-Napoca.

20 iulie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii "Sfântul Ilie" de la Băișoara, Protop. Turda.

23 iulie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii Nașterea Domnului de la Piatra Fântânele, Protop. Bistrița.

24 iulie: Oficiază Slujba Parastasului la Monumentul Eroilor din Vârful Gru, Masivul Călimani.

26 iulie: În Catedrala Mitropolitană oficiază Cununia mirilor Sorin Viorel și Laura Ionela Buș.

27 iulie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica "Tuturor Sfinților" din parohia "Cetatea Fetei", Protop. Cluj I, și binecuvintează Aghiasmatarul. La parte la concertul religios susținut de copiii parohiei și la prezentarea buletinului parohial "Cetatea Credinței".

29 iulie: În Piața Avram Iancu din Cluj-Napoca rostește o rugăciune la deschiderea festivității "Ziua Imnului Național al României".

30 iulie: Rugăciune și meditație în Paraclisul "Sfântul Nectarie" al CIP din Cluj-Napoca.

Chipul Mitropolitului Bartolomeu

Menuț Maximilian

rof. univ. dr. Mircea Gelu Buta, directorul Spitalului Județean de Urgență Bistrița, zugrăvește chipul celui care a fost păstorul sufletelor noastre în volumul „Amintiri despre Mitropolitul Bartolomeu Anania”, apărut la Editura Mitropoliei Clujului, Renașterea.

Cartea, tipărită cu binecuvântarea Mitropolitului Andrei Andreicuț, aduce în fața cititorilor amintiri legate de întâlnirile dintre Mitropolitul Andrei și doctorul Buta, doi tătăduitori, unul de suflete și altul de trupuri, care au legat, de-a lungul timpului, o prietenie frumoasă și trainică. Prima întâlnire dintre cei doi a avut loc prin anul 1988, când tânărul director al Spitalului Județean, Gelu Buta, împreună cu părintele protopop Viorel Baciu, a dorit amenajarea unui paraclis pentru bolnavii din spital, motive pentru care a înaintat o scrisoare Arhiepiscopului Bartolomeu, iar mai apoi i-a făcut o vizită prin intermediul preotului Ioan Pintea: „Am fost întâmpinați în prag de Înaltul Bartolomeu și în clipa în care tânărul preot, îmbrăcat într-o reverendă călcată impecabil se înclina dinaintea arhiepiscopului, am reținut personalitatea acestuia, compusă dintr-un amestec teribil de asprime, împletită subtil cu tandrețea. Zâmbetul de bun-venit, dublat de o privire scrutătoare, plecată de sub sprâncenele păduroase, au fost însoțite de o electrizantă strângere de mână”.

Despre intenția de a aduce biserica în spital, Mitropolitul Bartolomeu declara: „Gândul vostru este bun, iar fapta voastră îmi amintește de tinerețe. Deși eram călugăr, călugăr de la vârsta de 19 ani, mi s-a năzărit să mă fac și eu medic, să lucrez într-un spital sau într-un cabinet medical particular. De ce? Ca să pot să le fiu de folos oamenilor, mai bine spus, oamenilor aflați în suferință, încercați de durere”. După această întâlnire, înaltul comunică, prin consilierul său cultural, preotul Ștefan Iloaie, că acceptă cu bucurie invitația bistrițenilor, construindu-se astfel prima biserică de spital din eparchie. Mitropolitul Bartolomeu a fost un om aplecat asupra suferințelor încercând să fie aproape de credincioși în cele mai grele momente, dar și un om al cuvântului, predicile sale fiind adevărat balsam pentru suflet: „Rareori am întâlnit pe cineva care să fi slujit cu atâta eficiență rosturile și rostirea cuvântului, care pentru un moment îți iuțea mersul sângelui prin fire, pentru ca apoi, imediat, să te învăluie cald și apropiat, evocându-ți în adâncul inimii amintirea unui tată pierdut în această viață, dar regăsit în chip miraculos pe pragul altarului și al eternității”.

Pentru admirația pe care i-a purtat-o, Mitropolitul Bartolomeu i-a oferit doctorului Mircea Gelu Buta Crucea patriarhală – în semn de prietenie și recunoaștere a lucrului bine plăcut lui Dumnezeu, săvârșit spre propășirea bisericii și a credinței mântuitoare. După ce a întemeiat prima biserică din spital, în momentul de față fiind trei asemenea biserici în Bistrița, doctorul Buta a inițiat primul seminar ortodox de medicină și teologie, în anul 2002, care acum este un eveniment cu autoritate și tradiție denumit „Medicii și Biserica”.

Cartea, scrisă cu dragoste pentru credința străbună, este o lectură ziditoare pentru toți cei care l-au iubit pe Mitropolitul Bartolomeu, găsim aici o serie de cuvinte de duh: „Parfumul florilor călătorește ca vântul, dar mireasma sfințeniei se împrăștie și contra vântului”. Folosind adeseori arhaicul voroavă pentru convorbire și dialog, Mitropolitul Bartolomeu a știut, ca nimeni altul, să fie într-o continuă confesiune, apropiată, printre care Mircea Gelu Buta, beneficiind de frumoasele povestiri ale acestuia. „Om trist sau dezamăgit, Înaltul Bartolomeu nu era, dimpotrivă, însă avea o netăgăduită propensiune spre solitudine și introspecție... Era omul bucuriei existențiale și al faptei, a lucrului bine întocmit, fie acesta de natură culturală, spirituală sau materială”, scrie Gelu Buta.

Un punct aparte îl constituie vizita Majestății Sale Regele Mihai I în județul nostru, Înaltul Bartolomeu având grijă ca doctorul Buta și protopopul Alexandru

Vidican să-l primească așa cum se cuvine pe Rege, alături de Regina Ana și Familia Regală. După vizita de la Spital, împreună cu Regele, doctorul Buta a luat drumul mănăstirii Nicula, unde a petrecut un Revelion de neuitat împreună cu Mitropolitul Bartolomeu. Despre divinitate, și despre credincioșii care vin la mănăstire, Înaltul Bartolomeu declara: „Un Dumnezeu cu chip patriarhal, cu plete și barbă albă, care stă acolo sus în ceruri, vede tot, știe tot, ajută, răsplătește și binecuvântează și mai pedepsește din când în când. Iar la sfârșitul vieții îi așteaptă pe toți cu brațele deschise să se întoarcă acasă și să le dăruiască răsplata. Cât de odihnită este această credință. Credința noastră, a teologilor, este mult mai grea, este plină de întrebări

fără răspuns și de frământări fără rost. Mi-aș dori tare mult să mai pot avea această credință simplă, dar adevărată. Ce fericiți trăiesc ei această viață creștină”.

Mitropolitul Bartolomeu era un om atașat profund valorilor țării și poporului său, pe care le vedea strâns legate de Biserica-mamă.

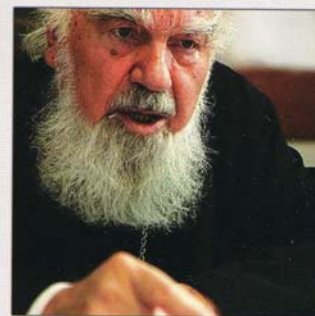
Cartea doctorului Buta este una a devoțiunii și a afecțiunii, aducându-ne detalii semnificative la conturarea portretului Mitropolitului Bartolomeu, care spunea despre autor: „Realitatea este că noi nu am avut o bază teoretică asupra colaborării dintre preot și duhovnic. Cel care a inițiat o teoretizare, adică să avem și temeuriile atât teologice, cât și științifice pentru această colaborare dintre preot și medic este și rămâne doctorul Mircea Gelu Buta, directorul Spitalului Județean din Bistrița. Un om de mare știință, de mare capacitate, care predă și ore speciale la facultatea noastră de teologie din Cluj-Napoca, dar care este și un animator de cultură”.

Una dintre ultimele întâlniri cu Mitropolitul a fost la sfârșit de vară, fiind prezent și scriitorul Dan Ciachir, bătrânul oștean fiind vizitat la reședința de la mănăstirea Piatra Fântânele, după ce acesta a trimis vorbă prin mama Panfilia că dorește să-i vadă: „Stătea tăcut pe scaun. Deși corpul îi era slăbit, aerul tare de munte îi colorau obrazii. De pomelul drept anina un bob strălucitor ca rouă toamnelor timpurii. În zadar de-te cu batista o dată, de două ori. Lacrima se încăpățâna să rămână tot acolo, declarând „cât de greu e să-ți dai seama la bătrânețe că și tu ai luat palma asta socratică, adresată cunoașterii omenești”. Pentru noi, Mitropolitul Bartolomeu Anania rămâne un reper de neclintit al credinței străbune, iar cartea doctorului Mircea Gelu Buta vine să ne confirme încă o dată acest fapt.

Amintiri despre

Mircea Gelu Buta

**MITROPOLITUL
BARTOLOMEU
ANANIA**

EDITURA RENAȘTEREA

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În timpul anului universitar, în fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În timpul anului universitar, în fiecare **sâmbătă**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Iulie 2014

1 iulie: La Facultatea de Teologie, participă la examenul de licență al absolvenților promoției 2014.

La școala de agenți de poliție „Septimiu Mureșan” din Cluj-Napoca, participă la festivitatea de absolvire a promoției a IX-a. Rostește rugăciunea de sacralizare a jurământului și un cuvânt de binecuvântare.

În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” din localitatea Muntele Rece, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul David Andrei, fiul părintelui paroh Ioan Țarmure. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită pe șantierul bisericii din parohia Valea Fânațelor (paroh: Pr. Nicolae Petru Buran). Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 iulie (Sfântul Voievod Ștefan cel Mare):

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Vad, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește diacon pe tânărul Vlad Rareș Murgoi. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și de domnul academician Marius Porumb.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

3 iulie: În Capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la solemnitatea depunerii jurământului de credință de către absolvenții promoției 2014. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită la Preventoriul TBC din localitatea Ilișua, protopopiatul Beclean, unde sunt ocrotiți peste 80 de copii defavorizați.

Face o vizită pe șantierul de construcție a noii case parohiale din Uriu (paroh: Pr. Oliviu Teuțișan) și pe șantierul de pictură a bisericii „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean (parohi: Prot. Vincențiu Doru Zinveliu și Claudiu Zinveliu).

La Bistrița, participă la întâlnirea de lucru dintre preoții de pe raza municipiului și autoritățile județene și locale.

Îi vizitează pe tinerii aflați în tabăra de la Colibița, protopopiatul Bistrița, organizată de Pr. Insp. Tudor Mudure. Asistă la programul artistic susținut de aceștia și rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpian, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4 iulie: La Facultatea de Teologie, participă la ședința Consiliului Profesorat.

Primește le reședință pe domnul Gabriel Oprea, viceprim-ministru pentru securitate națională.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei-Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

5 iulie: Primește la reședință pe participanții la Festivalul Național „Eterna Epigramă”, organizat de Casa Municipală de Cultură din Cluj-Napoca.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Năsăud, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Ioan Nicolae și Viorica Elena Scurtu. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită în parohiile Maieru (paroh: Pr. Dan Cismaș), Șanț (paroh: Pr. Ioan Grapini) și Lunca Ilvei (paroh: Pr. Vasile Chihorean).

În biserica din Lunca Ilvei, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Cosmin și Adriana Moraru. Rostește un cuvânt de învățătură.

6 iulie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Vlad Rareș Murgoi, pe seama parohiei Corvinești, protopopiatul Beclean. Acordă maestrului Horia Paștină, distincția „Crucea Transilvană”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

7 iulie: La Facultatea de Teologie se întâlnește cu preoții participanți la cursurile de promovare.

În Aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, participă la întâlnirea cu preoții implicați în programul inițiat de Patriarhia Română „Alege școala”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

8-9 iulie: La Mănăstirea Caraiman, din Bușteni, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la întâlnirea de lucru a Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române.

10 iulie: La Facultatea de Teologie, prezidează comisia de examinare a preoților participanți la cursurile de promovare.

Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează parohiile Livada (paroh: Pr. Daniel Sârb), Turda-fabrici (paroh: Pr. Andrei Gavriil Mihai), Lunca (paroh: Pr. Adi Lucian), Ceanu Mare (paroh: Pr. Vasile Tarța), Frata (paroh: Pr. Cătălin

IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei împreună cu PS Părinte Iustin Sîgbeteanu, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, preoți și credincioși, după Sfânta Liturghie prilejuită de brâmul Mănăstirii de la Oarța de Sus, lângă altarul de vară, 22 iulie (Sfânta Cuvioasă Maria Magdalena) 2014.

Bucevski) și Mănăstirea de la Sopor de Câmpie (stareț: Protos. Irineu Paneș).

11 iulie: Îi vizitează pe copiii aflați în tabăra de la Mărișel, protopopiatul Huedin, organizată de domnul inspector Radu Copil. Asistă la programul artistic susținut de aceștia și rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 iulie: Oficiază Sfânta Liturghie și slujba de sfințire a Monumentului Eroilor în parohia Corușu, protopopiatul Cluj I. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Vasile Alexandru Ciceu.

În biserica din Nimigea de Sus, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica părintelui paroh Cornel Copean. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica din Nadiș (paroh: Pr. Alexandru Mihăilă), protopopiatul Zalău, județul Sălaj, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Bogdan și Mădălina Pop. Rostește un cuvânt de învățătură.

13 iulie: În parohia Sita, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de sfințire a altarului de vară și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom pe

părintele paroh Doru Leontin Plăian. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește duhovnic pe părintele Vlad Rareș Murgoi.

14 iulie: Face o vizită în protopopiatul Cluj II. Vizitează parohiile „Sfântul Ioan Evanghelistul” (paroh: Pr. Călin Popovici), „Sfântul Ioan Gură de Aur” (paroh: Pr. Marian Bogdan), „Învierea Domnului” (paroh: Pr. Coriolan Dura) și Colegiul Ortodox. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Săvârșește slujba punerii pietrei de temelie pentru o nouă casă parohială în Gilău (paroh: Pr. Ștefan Sebastian Popa). Rostește un cuvânt de învățătură.

15 iulie: Face o vizită pastorală în protopopiatul Dej. Vizitează parohiile Mănăstirea (paroh: Pr. Marcel Coroian), Pintic (paroh: Pr. Sorin Căpâlna), Bobâlna (paroh: Pr. Vasile Marius Abrudan), Escu și filia Pustuța (paroh: Pr. Dănuț Serețean). Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în parohia Gârbău, protopopiatul Huedin.

16 iulie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

17 iulie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților la examenul de admitere la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, secția pastorală.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej, în prezența preoților din protopopiat și a autorităților locale, oficiază slujba de Te-Deum, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de viață ai părintelui protopop Teofil Herineanu. Rostește un cuvânt de felicitare.

Cu prilejul împlinirii a 94 ani de viață, o vizitează pe distinsa doamnă preoteasă Maria Lupu din Turda.

18 iulie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților la examenul de admitere la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, secțiile didactică, asistență socială și artă sacră.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

19 iulie: Săvârșește Sfânta Liturghie și slujba de sfințire a casei parohiale în localitatea Săsam, protopopiatul Năsăud. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh, Ionică Șpaimoc.

În Biserica „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez

pentru pruncii Andrei Nicolae și Cristiana Maria Buda, nepoții părintelui paroh Nicolae Buda, inspector eparhial. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

20 iulie (Sfântul Proroc Ilie Tesviteanu): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Nușeni, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Acordă Protosinghelului Paisie, starețul mănăstirii, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Mănăstirea Caraiman din Bușteni, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

21 iulie: Face o vizită în parohia Valea Fânațelor (paroh: Pr. Nicolae Petru Buran), protopopiatul Cluj II. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala „Reduta” din incinta Muzeului Etnografic al Transilvaniei, participă la vernisajul expoziției dedicată Sfinților Martiri Brâncoveni, „Arhetipuri Bizantine. Prezențe istorice”, organizată de grupul „Sfântul Ioan Damaschin”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește la reședință pe PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord.

22 iulie (Sfânta Cuvioasă Maria Magdalena): Cu prilejul hramului, împreună cu PS Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, săvârșește Sfânta Liturghie pe altarul de vară al Mănăstirii de la Oarța de Sus. Rostește cuvântul de învățătură.

La muzeul sătesc din Oarța de Sus, asistă la programul artistic organizat cu acest prilej.

23 iulie: La Mănăstirea Rohița Boiereni, binecuvintează pe tinerii aflați în tabăra de creație organizată cu prilejul Zilelor Nicolae Steinhardt.

În Biserica Mănăstirii Rohița, asistă la slujba Vecerniei și Acatistului Sfântului Ierarh Nicolae. Rostește un cuvânt de învățătură.

24 iulie: În biserica mănăstirii Rohița, asistă la Sfânta Liturghie.

Face o vizită în protopopiatul Dej. Vizitează parohiile Măgoaja (paroh: Pr. Gavriil Ioan Gretinuc), Rugășești (paroh: Pr. Fabian Romulus Seiche), Chiuești (paroh: Pr. Emanuel Albu) și Mănăstirea de la Câșiel-Strâmbu (stareță: Stav. Varvara Georgiu).

25 iulie: În biserica parohiei Turda II (paroh: Pr. Vasile Ilea), participă la lansarea volumului de poezie religioasă „Scrijelit în suflet”, semnat de poetul Călin Pop. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință pe membrii coralei „Villa de Valdemoro” din Spania, din care face parte și părintele Dorin Sas. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

26 iulie: Pe altarul de vară al bisericii din parohia Gădălin, protopopiatul Cluj I, săvârșește Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește diacon pe monahul Cleopa Dobocan, viețuitor al Mănăstirii Nușeni. Hirotonește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh Adrian Paulian Mitrea. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica „Intrarea în biserică a Maicii Domnului” din Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Darius Sergiu Cimuca, nepotul părintelui paroh Nicolae Feier. Rostește un cuvânt de învățătură.

27 iulie: Săvârșește Sfânta Liturghie în parohia Dezmir (paroh: Pr. Octavian Chindriș), protopopiatul Cluj I, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la punerea pietrei de temelie pentru biserica din localitate. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește preot pe diaconul Cleopa Dobocan, pe seama schitului „Sfântul Pantelimon” de la Dâncu, protopopiatul Huedin.

În fața Monumentului Eroilor din incinta bisericii din Dezmir, oficiază slujba Parastasului pentru pomenirea ctitorilor, preoților slujitori ai bisericii și eroilor din acest sat. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

28 iulie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților pentru ocuparea postului de preot pentru parohia Iclod, protopopiatul Gherla.

29-31 iulie: Conduce delegația Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, care, la invitația Episcopului Frank Otfried July, face o vizită în Episcopia Evanghelică Luterană din Württemberg, Germania, pentru a participa la manifestările organizate cu prilejul împlinirii a 20 de ani de existență a parteneriatului dintre cele două eparhii.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (Iulie 2014)

Dacian But-Căpușan

n cursul lunilor iunie și iulie 2014, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă este organizată expoziția: Fotografii anectice, stagiul de documentare în Grecia a studenților de la specializarea Artă sacră, desfășurat în luna mai, coordonator: Lect. univ. dr. Răzvan-Alin Trifa.

Între 30 iunie și 3 iulie 2014 s-au desfășurat examenul de finalizare a studiilor. În urma probei scrise și a susținerii tezelor de licență au fost declarați licențiați în teologie 49 de absolvenți ai specializării Teologie ortodoxă pastorală, 12 ai specializării Teologie ortodoxă didactică, 6 ai specializării Teologie ortodoxă asistență socială și 10 ai specializării Artă sacră. De asemenea, prin susținerea disertațiilor au încheiat studiile ciclului de Master 73 de absolvenți ai programelor de studii la acest nivel. Joi 3 iulie toți aceștia au depus jurământul de credință față de Biserica Ortodoxă, în capela Facultății cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” din incinta Campusului teologic Nicolae Ivan. Momentul solemn s-a desfășurat în prezența corpului profesoral al școlii și a ÎPS Sale Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, care a adresat celor prezenți un cuvânt.

În perioada 30 iunie-11 iulie 2014 s-au desfășurat, la facultate, cursurile pastorale și de îndrumare misionară a clerului, seria a 99-a: definitivat și gradul II. Au participat 23 de preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, Episcopia Sălajului și Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.

În data de 1 iulie 2014 a avut loc colochiul pentru obținerea gradului profesional I. Au participat 29 de clerici din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, Episcopia Sălajului.

În perioada 1-17 iulie 2014 la Muzeul Etnografic al Transilvaniei a fost organizată de către Facultatea de Teologie Ortodoxă expoziția de Artă sacră Potirul în colaborare cu Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului și Uniunea Artiștilor Plastici. Vernisajul a avut loc în 1 iulie 2014, curatorul expoziției este Conf. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean.

Au expus 15 artiști de talie națională, unii dintre dâșii profesori de la renumitele instituții de învățământ superior artistic din țară: Sorin Dumitrescu, Silviu Oravitzan, Marin Gherasim, Onisim Colta, Elena Murariu, Suzana Fântânariu, Alexandru Antonescu, Dan Mohanu, Marcel Muntean, Liviu Nedelcu, Sava Valentin, Zamfira Bârzu, Lisan-dru Neamțu, Ion Șulea, Ilea Gheorghe. Manifestarea este înscrisă în șirul evenimentelor dedicate Anului omagial euharistic închinat Sfintei Spovedanii, Sfintei Euharistii

În perioada 14-25 iulie 2014 s-a desfășurat admiterea la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, sesiunea iulie, la nivel licență și master. Pentru sesiunea septembrie sunt scoase la concurs următoarele locuri: Teologie Ortodoxă Pastorală: 29 de locuri cu taxă; Teologie Ortodoxă Didactică: 8 locuri bugetate și 30 de locuri cu taxă; Teologie Ortodoxă Asistență Socială: 5 locuri bugetate și 39 de locuri cu taxă; Artă Sacră: 10 locuri bugetate și 29 de locuri cu taxă.

Înscrierile se vor face, la sediul facultății, în zilele de 5 și 6 septembrie 2014. În 9 septembrie va avea loc examenul psihologic pentru candidații de la toate specializările și verificarea aptitudinilor muzicale pentru specializarea Teologie Ortodoxă Pastorală, iar în 10 septembrie: proba scrisă pentru specializarea Teologie Ortodoxă Pastorală, interviul pentru specializările Teologie Ortodoxă Didactică, Teologie Ortodoxă și Asistență Socială, precum și pentru licențiați și cei de la a doua specializare, respectiv proba practică pentru specializarea Artă Sacră.

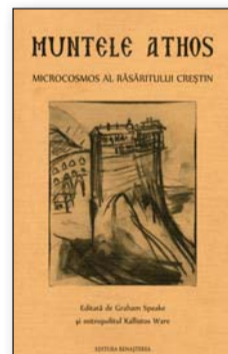
De asemenea, sunt disponibile 83 de locuri cu taxă la cele șase specializări de la nivel master: Doctrină și hermeneutică creștin ortodoxă, Ortodoxie românească și viață liturgică, Pastorație și duhovnicie, Artă Sacră. Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale, Bioetică – Morală, etică și deontologie și Consiliere pastorală și asistență psihosocială, program de studiu acreditat să funcționeze începând cu anul universitar 2014-2015, în domeniul Teologie, interdisciplinar cu domeniul Psihologie. Disciplinele din planul de învățământ vor fi predate de cadre didactice ale facultății noastre, dar și de către cele de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”.

Cei care doresc să obțină mai multe informații cu privire la admiterea 2014, sesiunea a II-a, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca pot consulta situl instituției de învățământ <<http://ot.ubbcluj.ro/>>.

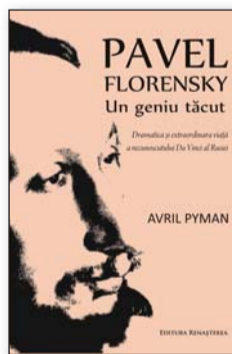
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

KALLISTOS WARE & GRAHAM SPEAKE (eds.), *Muntele Athos. Microcosmos al Răsăritului Creștin*, Colecția: *Spiritualitate*, nr. 5, 282 pag., format 127x20 mm., Preț 25 lei.

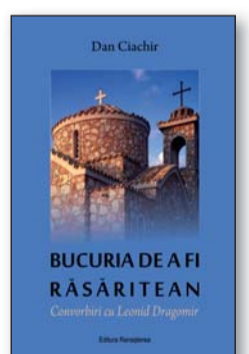
Sf. IGNATIE BRIANCIANINOV
Fărămiturile ospățului
Colecția: *Spiritualitate* nr. 8
283 p., format: 130x200 mm
Preț: 20,00 lei

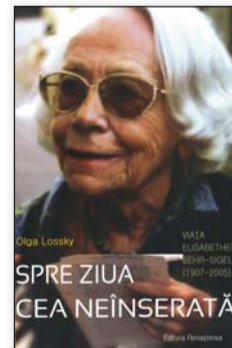
AVRIL PYMAN,
Pavel Florensky. Un geniu tăcut. Dramatica și extraordinara viață a necunoscutului Da Vinci al Rusiei, Colecția: *Mari teologi ai sec. XX*, nr. 2, 492 pag., format: 135x200 mm, Preț: 45 lei

DAN CIACHIR,
Bucuria de a fi răsăritean. Convorbiri cu Leonid Dragomir, 164 pag., format 127x200 mm, Preț 15 lei.

ARHIM. ZAHARIA ZAHAROU,
Răscumpărând vremea (Efeseni 5, 16). Cuvinte de mântuire către inimile iubitoare de Hristos, împărtășite la Cluj-Napoca, 5-7 iunie 2012, 138 pag., format: 130x200 mm, Preț: 10 lei

OLGA LOSSKY,
Spre ziua cea neînserată. Viața Elisabetei Behr-Sigel (1907-2005), Colecția: *Mari teologia ai sec. XX*, nr. 3, 463 p., format: 145x210 mm, Preț: 25 lei

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Pr. Ioan Bizău, Dacian But Căpușan, Mircea Gelu Buta, Elena Chirceș, Doina Curticăpeanu, Cezar Login, Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Pr. Dan Popovici, Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Fesul Sfântului Rusul la Biserica Studenților din Hașdeu

Romina Sopoian

După ani de zile, în care tinerii de la Biserica Studenților din Hașdeu au avut ocazia să meargă în pelerinaj la moaștele Sfântului Ioan Rusul, sfântul atât de apropiat lor le-a răsplătit efortul. Anul acesta, pelerinii care au mers în Grecia au adus cu ei de pe tărâmurile elene fesul Sfântului Ioan Rusul.

Membrii comunității Bisericii Studenților sunt invitați în fiecare vară de către surorile Părintelui Marcu Manolis, Ana și Maria, să meargă în Grecia, pentru a se închina la sfinții eleni. Prima invitație de a merge în Elada a lansat-o Părintele Marcu Manolis, când sfinția sa încă era în viață. Această tradiție continuă și azi, la patru ani de la trecerea la Domnul a Părintelui Marcu, deoarece doamnele Maria și Ana, împreună cu întreaga comunitate formată de Părintele Marcu, au fost impresionate de căutarea duhovnicească sinceră a acestor tineri pelerini români.

Primul pelerinaj din acest an a avut loc la sfârșitul lunii iulie. Gazdele din Grecia au fost plăcut surprinse de acest prim grup chiar de la început. Ajungând în Atena seara târziu, după o zi și o noapte de călătorie, tinerii au vrut totuși să ia parte la pavecernița din acea seară. Pelerinii au trecut peste oboseala acumulată și s-au mobilizat pentru a participa la această slujbă care, în mod deosebit, se face la mormântul Părintelui Marcu Manolis, știind despre importanța pavecerniței organizate în fiecare seară pentru cel care a fost și încă mai este călăuzitorul unei importante comunități din Atena. În semn de recunoștință, doamnele Maria și Ana le-a oferit la plecare fesul Sfântului Ioan Rusul, sfânt la care dănsule știu că pelerinii noștri au multă evlavie.

Fesul Sfântului Ioan Rusul de la Biserica Studenților din Hașdeu, Cluj-Napoca. Foto Romina Sopoian

Tinerii din comunitatea Bisericii Studenților au primit acest dar minunat doar pentru o perioadă limitată de timp, până la următorul pelerinaj, când fesul se va întoarce în casa familiei Manolis, mai exact în camera în care a trăit Părintele Marcu. Singura condiție impusă a fost ca, pe întreaga durată a călătoriei spre România, fesul să fie transportat în prezența unui preot și nu doar a credincioșilor. Deoarece Părintele Emil Velican, cel care a fost alături de tinerii pe durata pelerinajului, a mers doar până la Alba Iulia, Părintele Cătălin Bucevschi s-a oferit să preia fesul de acolo și să-l aducă cu bine la Biserica din Hașdeu. Aici, Părintele Ciprian Negreanu și Părintele Dan Virgil, împreună cu întreaga comunitate, au așteptat cu cinste și evlavie sosirea darului, așezându-l mai apoi spre închinare și organizând o vecernie specială, de mulțumire, în cinstea Sfântului Ioan Rusul.

Fesul sfântului se va afla la bisericuța din campusul stu-

dențesc până la data de 21 august, cu o scurtă pauză de câteva zile, timp în care va fi dus spre închinare și în parohia Părintelui Cătălin Bucevschi.

Povestea fesului a început cu un om căruia Sfântul Ioan i s-a arătat în vis, spunându-i să-i dea unei maici cu o viață îmbunătățită acest acoperământ, care se afla în raclă pe capul sfântului. Rolul fesului a fost și este în continuare de a acoperi urmele arsurilor pe care sfântul le îndurase atât în timpul vieții din cauza prigoanelor la care a fost supus, cât și după moarte, când niște necredincioși au vrut să-i ardă moaștele. Rugăminte sfântului a fost îndeplinită, maica având mare grijă de fes tot timpul. Înainte să moară, maica a dăruit fesul unei familii creștine din Grecia care, la rândul ei, a dat acest acoperământ familiei Părintelui Marcu Manolis. În Grecia mai există câteva familii – puține ce-i drept – care dețin un astfel de fes al Sfântului Ioan Rusul, lucru care ne face să ne dăm seama de marea credință a acestor oameni în Dumnezeu și în sfinții Săi.

Sfântul Ioan Rusul – mărturisitor, tămăduitor și ocrotitor al credinței tinerilor

Maria-Magdalena Goia

Fericit este acela care nu se va sminti întru Mine, a spus Mântuitorul atunci când ucenicii Sfântului Ioan Botezătorul au venit să Îl întrebe dacă El este Mesia sau să aștepte pe altcineva (Matei, 11:6). Peste veacuri, sfinții creștinătății au dus lupte până la sânge pentru a împlini acest cuvânt al Domnului nostru Iisus Hristos și pentru a gusta din acea fericire despre care Mântuitorul vorbea. Unul dintre cei care au purtat până la capăt și au biruit în lupta de a nu se sminti întru Hristos a fost și Sfântul Ioan Rusul.

Chipul sfântului se ridică peste veacuri înaintea conștiințelor noastre, ca pildă de credincioșie, de demnitate și de frumusețe sufletească. Trecut prin focul războaielor, al robiei în pământ străin, al bățăilor și al batjocurii, Sfântul Ioan Rusul a rămas statornic în credința sa și prin aceasta, înaintea pildei vieții sale mucenicești, se vedește urăciunea învârtosărilor, a revoltelor și a lepădării de Dumnezeu, și încă din pricini neînsemnate – manifestări pe care le întâlnim peste tot, și poate mai ales în noi înșine, astăzi, când trăim vremuri pașnice și iubitoare de confort.

Născut în anul 1690 în Rusia, într-o familie bine-credincioasă, tânărul Ioan a participat la războiul ruso-turc din anul 1711, fiind luat prizonier de tătari în luptele pentru dezrobirea Azovului și vândut unui ofițer superior turc, în Asia Mică. Avea la vremea aceea numai 21 de ani. De la început, turcii l-au torturat, ca să se lepede de Hristos. L-au bătut, l-au scuipat, i-au ars părul și pielea capului (Acatistul Sfântului Ioan Rusul, Icosul 1), după cum i-au supus la chinuri grele și pe ceilalți mulți tineri aduși robi din Rusia. Dar chiar dacă cei mai mulți dintre tinerii ruși căzuți în robie nu au rezistat la această încercare și au trecut la mahomedanism, Sfântul Ioan însă nu s-a lepădat. Nu a fost nicicum o alegere ușoară. Putem înțelege acest lucru dacă ne gândim că și într-o clasă, la școală, sau într-o sală de curs, la facultate, ori chiar în cercul de prieteni, pe timp de pace, când nu există amenințarea unor sancțiuni severe, dacă majoritatea este împotriva noastră, este greu să aibă cineva puterea să se opună curentului, să-și mărturisească credința și să nu adune îndoieli în inima sa. Cu cât mai greu trebuie să fi fost pentru Sfântul Ioan Rusul, când tinerețea cu toată promisiunea bucuriilor ei trecătoare abia începea, viața îi era amenințată și el se găsea singur între oameni, în pământ străin. Și totuși, sfântul nu a cedat. A reușit acest lucru pentru că sufletul său era înflăcărat de dragostea pentru Domnul Hristos. Pentru că avea ochii lăuntrici ațintiți mereu la Cel Răstignit, la Care se raporta în orice împrejurare. O dovedesc cuvintele cu care, se spune în acatistul închinat lui, tânărul Ioan a răspuns stăpânului turc, parafrazând cele scrise în Epistola către Romani a Sfântului

Apostol Pavel: „Cine poate să mă despartă de dragostea Hristosului meu? Ca rob ascult poruncile tale, dar în credința mea în Domnul Hristos nu mai ești tu stăpân. Îmi amintesc pătimirile Sale și sunt bucuros să primesc și eu cele mai cumplite chinuri, dar de al meu Iisus Hristos nu mă lepăd” (Condacul 2).

În timpul robiei sale, tânărului Ioan i s-a dat sarcina de a se îngriji de grajd și de animalele de aici și a fost pus să doarmă între ele. Sfântul Ioan Rusul nu s-a tulburat peste măsură nici de gălăgia și mizeria în care a fost pus să slujească și să doarmă, nici de loviturile copitelor vitelor, ci și-a întors din nou ochii spre Mirele Ceresc, descoperind că i s-a oferit un nou prilej de a se asemăna cu Acesta, căci și Domnul Dumnezeu Său S-a născut între dobitoace, într-o peșteră. Într-atât s-a bucurat de această asemănare și și-a asumat nevoița grea, încât rugăciunile pe care le făcea aici toată noaptea au devenit tot mai puternice și în loc de duhoarea animalică, grajdul se umplea de bună mireasmă. Iar când, peste ani, stăpânului său i s-a făcut milă și i-a propus să se mute din grajd, sfântul a refuzat, preferând să-și păstreze nevoița. Astfel, Sfântul Ioan a dat pildă lumii întregi că orice situație, oricât de grea, prin chemarea lui Dumnezeu se schimbă minunat.

Sfântul Ioan Rusul. Icoană pictată de Corina Negreanu

Dar nu numai în încercările trupești l-a urmat Sfântul Ioan Rusul pe Mântuitorul, ci și în cele duhovnicești, și în cea mai grea poruncă, aceea a iubirii dușmanilor. Chiar dacă stăpânul său s-a purtat urât cu el la început, încercând să-l silească să se lepede de Hristos, bătându-l și umilindu-l, și chiar dacă era de altă credință, Sfântul Ioan nu l-a urât, ci dimpotrivă, l-a purtat în rugăciunile sale, ocrotindu-l și aducând binecuvântare asupra casei lui în așa măsură, încât însuși stăpânul a înțeles că pricina bogăției care se aduna la casa sa erau rugăciunile robului său, care atrăgeau milostivirea Dumnezeului celui viu. Mai mult decât atât, Sfântul Ioan a lucrat asupra agăi din Procopie o minune imposibil de negat. Astfel, în timp ce acesta era plecat într-un pelerinaj la Mecca, soția sa a organizat un ospăț la care se servea și un fel de pilaf care îi plăcea mult soțului ei. Pus să slujească la masă, ascultând suspinul stăpânei sale care își dorea ca și soțul ei să se fi ospătat din acel fel de mâncare, trecând peste râsetele și necredința celor de la masă, Sfântul Ioan Rusul a cerut o farfurie cu pilaf, s-a dus în grajd, s-a rugat și prin rugăciunea sa, farfuria a ajuns chiar în camera unde poposea în acea zi aga. Mirarea tuturor a fost nemărginită atunci când ofițerul turc s-a întors din pelerinaj aducând cu el farfuria pe care era gravat propriul lui nume. Și din pricina acestei minuni, care nu venea decât să încununeze blândețea și smerenia firii sale, Sfântul Ioan a devenit în timp tot mai prețuit și mai îndrăgit și de stăpâni, dar și de toți ceilalți din jurul său. De aceea, mai târziu, la înmormântarea sa vor participa nu numai creștini, ci și musulmani și armeni. Totuși,

prigonirea sa nu a încetat nici după mutarea din viața pământească. În anul 1832, Osman Pașa, trecând prin Procopie, în calitate de trimis al sultanului, a aruncat în foc sfintele moaște. Dar acesta nu a fost decât prilejul unei alte minuni, pentru că turcii au văzut atunci moaștele sfântului mișcându-se în mijlocul flăcărilor, ca și cum ar fi fost viu și au fugit îngroziți. Trupul sfântului a rămas întreg, păstrând doar o negreală de la jar și de la fum, ca mărturie a minunii petrecute atunci.

Privind la viața Sfântului Ioan Rusul, avem motive să ne umplem de nădejde că Dumnezeu nu îi lasă singuri pe robii Săi nici în cele mai cumplite situații. Chiar și în miezul amărăciunii robiei și al suferințelor, Dumnezeu i-a rânduit tânărului Ioan cetate de scăpare: o biserică a Sfântului Gheorghe, situată în apropierea casei ofițerului turc. Aici își petrecea Sfântul Ioan nopțile în priveghere și rugăciuni, aici își găsisse un duhovnic și aici se împărtășea în fiecare sâmbătă. Din Taina Sfintei Euharistii își lua sfântul puterea care minunează sufletele peste veacuri, tocmai pentru că nu e omenească, ci dumnezeiască: puterea de a rămâne singur și de a rezista. Și pentru că a înțeles puterea ei și a râvnit să se întărească și să se îndulcească cu Sfânta Împărtășanie, Dumnezeu nu l-a lăsat lipsit pe robul Său de unirea cu El nici în cele de pe urmă clipe ale vieții sale pământești, Sfântul Ioan primind într-un măr Sfintele Taine. Totodată, viața Sfântului Ioan ne conștientizează cu privire la ce roade trebuie să aducem dacă mâncăm Trupul Mântuitorului și ne adăpăm cu Sângele Lui și ce jertfă trebuie să fim gata oricând să ne asumăm.

Despre viața Sfântului Ioan, prea puține lucruri au rămas în scris. Dar nevoițele și minunile sale au rămas întipărite nu pe hârtie care se fărâmițează, arde în foc și nu mai este, ci în conștiințele nemuritoare ale celor care l-au cunoscut. Și mai mult decât atât, sfântul se

face cunoscut oamenilor chiar și astăzi, într-un mod foarte personal, apropiindu-se de fiecare dintre cei care îl cheamă și ajutându-l acolo unde îi este mai greu. Lucrarea sa acoperă o mulțime de necazuri omenești. Câteva dintre minunile pe care le-a făcut sfântul după mutarea sa la Domnul, prin mijlocirea lui înaintea lui Dumnezeu, sunt amintite în acatist. Sfântul din Rusia nu a avut copii, dar ajută familiile creștine să dobândească fii (Condacul 7), niciun om nu l-a ocrotit și nu l-a salvat din robie, dar el păzește atât viața trupească a pruncilor (Icosul 6), cât și pe cea sufletească (Condacul 9), mijlocind pentru întoarcerea la credință a tinerilor rătăciți. Nevoițele sale i-au adus boli și suferințe în trup și i-au atras moartea prematură, dar el este un vindecător al bolilor și al durerilor. Dreptate nu i s-a făcut pe pământ, dar el ajută oamenilor, să nu rămână păgubiți și nedreptățiți (Condacul 10). Mai mult decât atât, prigonit fiind, îi ajută pe cei prigoșiți. Sfintele sale moaște au fost alinarea, nădejdea și întărirea grecilor care au fost nevoiți să plece din Asia Mică, după conflictul dintre Turcia și Grecia din anul 1922. În prezent, moaștele Sfântului Ioan se găsesc pe insula Evvia, în orașul Procopie, de unde nu încetează să săvârșească minuni și să tămăduiască trupurile și sufletele celor care vin aici cu credință și i se roagă cu sinceritate.

Închinându-și tinerețea Mântuitorului Hristos, Sfântul Ioan Rusul a dobândit darul de a fi sprijinitor al tinerilor, călăuză și păzitor al credincioșilor acestora. Lipsit de libertatea exterioară, vremelnică, el ne arată drumul spre adevărata libertate, veșnică: aceea de a rămâne credincios Domnului nostru Iisus Hristos. Totodată, Sfântul Ioan Rusul ne ajută să înțelegem prin viața sa cum pot fi astâmpărate și cele mai aprige suferințe și așteptări. Atunci când a căzut prizonier, era foarte tânăr și cu siguranță avea dorințe și aspirații firești, cum au toți oamenii la vârsta tinereții. La fel, trebuie să fi suferit mult, despărțit de părinți și de apropiați, de cei dragi lui, neputând să le spună măcar că e încă în viață sau să afle dacă ei mai trăiesc. Dar toate aceste dureri ale sfântului au rămas necunoscute. Ele s-au curățat și desăvârșit acoperite de smerenie, jertfă și încredințare în mâinile Dumnezeului Celui Viu.

Poetul este o fereastră

Interviu luat Episcopului Paul de la Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare, Franța, de către redacția revistei Arthos, în colaborare cu Tiberiu Rațiu

Preasfințitul Paul de Tracheia s-a născut în 1942, în timpul războiului, în Hollesley, un sătuc din regiunea Suffolk din Marea Britanie. După ce a fost educat în școli din Anglia și Scoția a plecat la Paris pentru a studia la Institutul Teologic Ortodox Sfântul Serghie. Hirotonit diacon și apoi preot în 1967, va sluji la parohia cimitirului rus din Sainte Genevieve-des-Bois, nu departe de Paris. După trecerea la Domnul a soției sale va depune în 1988 voturile monahale, iar în 1991 va fi ales Episcop de Tracheia de către Sfântul Sinod al Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol. După o slujire de 10 ani ca episcop se retrage, din motive de sănătate, la Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare din munții Vercors, Franța (metoc al Mănăstirii Simonos Petra din Muntele Athos). Acum duce o viață retrasă, dar oricând este bucuros să primească credincioși și mai ales să-i bucure cu poeziile sfinției sale pline de lumină și de nădejde.

Impresia pe care ți-o dă PS Paul când îl întâlnești este că Dumnezeu este viu, iar orice urmă de îndoială sau teamă părăsește când ajungi în prezența sfinției sale. Întrebările interviului se concentrează asupra naturii poeziei, fiindcă Episcopul Paul, odată cu liniștea monahală, descoperă poezia, modalitate de a clarifica și de a adânci frumusețea legăturii cu Dumnezeu într-o rugăciune personală și atent lucrată.

- Ce înseamnă teologia practică?

- Teologia este în permanență practică. Teologia nu este nici o ideologie, nici un tip de filosofie. Este viața însăși. De aceea, toată teologia este practică. Practică înseamnă că nu este teoretică. Domnul Iisus, în Sfânta Scriptură, ne învață cum ar trebui să ne purtăm, cum ar trebui să acționăm, nu cum ar trebui să gândim. Și este interesant că niciunde în Noul Testament nu este scris cum Domnul Iisus ar fi gândit despre ceva anume. În același fel, El ne învață pe noi să acționăm, să fim înțelegători. Din acest motiv, pentru mine teologia este întotdeauna practică.

- Cum se ajunge la punerea teologiei practice în versuri, în poezie?

- Nu știu să vă spun prea multe despre aceasta, pentru că scrisul îmi vine într-un mod natural. M-am mai gândit la aceasta... Nu scriu poezii decât de când m-am retras din serviciul activ din Biserică, din cauza bolii mele. Pur și simplu am început să scriu și nu știu ce să vă spun mai mult. Tot ce știu este că trebuie să fie ceva frumos, teologia este foarte frumoasă. De aceea, cuvintele pe care le alegi trebuie chiar să pietrifice muzica. Compunerea unei simfonii este precum compunerea unei poezii. Și așa mai spune, în plus, că nu sunt un bun exemplu, deoarece sunt un autodidact. N-am învățat niciodată să scriu poezie; este ceva ce fac într-un mod destul de natural, de firesc. Și sper să o fac astfel încât oamenii să poată învăța ușor poeziile mele pe de rost, bineînțeles în engleză. Și engleza este o limbă foarte frumoasă pentru poezie. Aș încheia acest subiect spunând că teologia este, de asemenea, foarte precisă, deoarece este vorba despre Adevăr; iar Adevărul nu poate fi exprimat niciodată prin cuvinte omenești. De aceea, Adevărul este ceva legat de frumusețe, frumusețe care nu este din lumea aceasta. Teologia este cunoașterea lui Dumnezeu, iar poezia este un mod de a exprima acea întâlnire între Dumnezeu și om. Sunt foarte bucuros dacă unor oameni le place poezia pe care eu o scriu, dar nu scriu atât de mult pentru aceasta, cât pentru încercarea de a explica sau de a exprima un fel de întâlnire teologică sau, mai bine zis, în duh cu Dumnezeu.

- V-ați inspirat și din faptul că o parte din Sfânta Scriptură e scrisă în versuri, precum Psalmii lui David?

- Da, este ceva ce ține de Anglia: mulți poeți englezi au scris opere foarte spirituale, în special în secolele XV-XVII. Avem câțiva mari poeți care au scris multe cărți sfinte și bineînțeles că se inspiră din Sfânta Scriptură, dar eu nu

simt aceasta așa de mult. Eu încerc doar să exprim ceea ce Dumnezeu a pus în inima mea pentru a dăruii și celorlalți oameni.

- Și cum se potrivește poezia cu practica?

- Poezia este un fel de privire spre cum oamenii aplică teologia în viața lor. Poemele pe care le scriu tocmai despre aceasta vorbesc: despre cum să aplicăm Evanghelia în viața noastră. Acesta e cel mai important lucru.

- Cum se poate crea o poezie teologică în Franța modernă, în care poezia este văzută ca o simplă artă și încă o artă a negativismului, a revoltei sau a plictisului (a spleen-ului)?

- Nu cred că scriu atât de mult pentru oamenii din Franța, cât pentru cei din Anglia, America sau Australia, pentru că tot ce scriu este în engleză.

- Cred că putem generaliza întrebarea pentru Occident.

- Da, înțeleg. Nu cred că pot răspunde la întrebarea aceasta. Cred că am o anumită chemare pentru a face aceasta și o fac pentru Hristos, nu pentru mine. Nu mă preocupă atât de mult numărul oamenilor care vor citi. Important pentru mine este să exprim ceea ce vreau să exprim, să scriu ceea ce pot scrie și poate că, într-un răstimp de cincizeci de ani, oamenii vor începe să înțeleagă și să se intereseze. Nu sunt foarte mulți oameni foarte interesați. Cel mai important lucru este ca oamenii să-L iubească pe Dumnezeu, iar eu, în poezia mea, încerc să transmit două mesaje. În primul rând, că Dumnezeu este Iubire, nu este un Dumnezeu care judecă și care vrea să pedepsească oamenii. Dumnezeu ne iubeste și vrea să ne mântuiască. Acesta este primul lucru. Iar al doilea mesaj este: niciodată să nu deznădăduiești, niciodată nu e prea târziu. Niciodată să nu deznădăduiești, pentru că Iisus Hristos a făcut din tâlhăru-l de pe cruce primul om care a intrat în Rai. Aceasta înseamnă că nu e niciodată prea târziu să te pocăiești, niciodată, nu e prea târziu să te rogi. Acestea sunt cele două mari mesaje pe care încerc să le transmit prin poemele mele: Dumnezeu este Iubire și niciodată nu e prea târziu, niciodată să nu deznădăduiești.

- Cum ați descoperit Ortodoxia, cum de ați ales această cale?

- S-a întâmplat să intru într-o biserică ortodoxă din Londra pe când eram tânăr și în zece secunde toată viața mea s-a schimbat pentru că am întâlnit Adevărul în Biserica Ortodoxă. Cred că Biserica Ortodoxă este una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserica. Și s-a întâmplat să vin la o biserică ortodoxă rusă din Londra, într-o duminică dimineață. Nu am stat în pragul ușii, ci am intrat în biserică. Am știut din prima clipă că aici este Adevărul. Așa am devenit ortodox, am studiat la Paris, m-am însurat. Soția mea, care era imigrantă rusă, nu a vrut să se întoarcă în Anglia, așa că am rămas împreună în Franța. Am fost preot pentru mult timp, am devenit episcop și apoi m-am retras din această funcție. Acum sunt văduv.

- Ați trăit două moduri de viață. Ați fost însurat și apoi ați devenit monah. Care credeți că sunt diferențele între cele două căi?

- Nu cred că sunt mari diferențe. Sunt două căi de a ajunge în Rai, două căi pe care Biserica le binecuvântează. Nu pot fi comparate. Fiecare este pozitivă, ambele sunt binecuvântate de Dumnezeu și nu vreau să le compar. Pentru mine, faptul că am devenit monah reprezintă încoronarea vieții mele.

- Cum devine poezia rugăciune?

- Poezia este rugăciune. Nu-mi pot imagina poezia nefiind rugăciune. Din acest motiv, trebuie să fie frumoasă, trebuie să explice în puține cuvinte mari adevăruri și să citească ceva care să vă arate înțelesul acestor afirmații.

Țehipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:

Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:

Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300

revista.filocalia@yahoo.com